КООРДИНАЦИОНЕН СЪВЕТ ЗА ПОДГОТОВКА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ЧЛЕНСТВО В ЕВРОЗОНАТА

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Съдържание

1 ВЪВЕДЕНИЕ 5

2 ПРИНЦИПИ НА ПРОЦЕСА НА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО 12

3 СЦЕНАРИИ И ВРЕМЕВИ ПЕРИОДИ 15

4 ПРАВНА РАМКА НА ПРОЦЕСА НА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО 28

4.1 Еврото в законодателството на Европейския съюз 28

4.2 Еврото в националното законодателство 31

5 КООРДИНАЦИЯ НА ПРОЦЕСА НА ПОДГОТОВКА ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО 34

6 ПОДГОТОВКА ЗА ПРИЕМАНЕ НА ЕВРОТО ПО ОБЛАСТИ 42

6.1 Публична администрация и публични финанси 42

6.2 Пари, платежна инфраструктура и кредитни институции 50

6.3 Небанков финансов сектор 64

6.4 Частен нефинансов сектор 64

6.5 Права и защита на потребителите 73

6.6 Комуникация 76

Списък на съкращенията и използваните термини

ВМ II	Валутно-курсов механизъм II на ЕС
БНБ	Българска народна банка
БФБ	„Българска фондова борса“ АД
ДФЕС	Договор за функционирането на ЕС
ДЦК	Държавни ценни книжа
ЕК	Европейска комисия
ЕНМ	Единен надзорен механизъм
ЕС	Европейски съюз
ЕЦБ	Европейска централна банка
ИПС	Икономически и паричен съюз на ЕС
ИС	Информационни системи
КФН	Комисия за финансов надзор
МИИ	Министерство на икономиката и индустрията
МФ	Министерство на финансите
МСП	Малки и средни предприятия
МСТ	Многостранна система за търговия
НАП	Национална агенция за приходите
НСС	Национална статистическа система
ЦД	„Централен депозитар“ АД

1 ВЪВЕДЕНИЕ

Присъединяването на Република България към еврозоната е логичната крайна фаза на евроинтеграционните процеси в рамките на Икономическия и паричен съюз (ИПС), подготовката за които започна успоредно с прехода към пазарна икономика. Влизането в еврозоната и Шенгенското пространство са били и остават основни приоритети на всички правителства, управлявали България през последните 20 години.

Още в официално заявената Преговорна позиция и Допълнителните информации към нея по глава 11 „Икономически и валутен съюз“ от 2001 г., както и с Предприсъединителните икономически програми на Република България за периода 2002–2005 г. и 2004–2007 г., България е поела ангажимент за членство в еврозоната. Впоследствие ангажиментът за бъдещо приемане на единната европейска валута е препотвърден и в Договора за присъединяването на Република България и Румъния към Европейския съюз, обнародван в „Официален вестник“ на Европейския съюз, ОВ L 157 от 21 юни 2005 г., в сила от 1 януари 2007 г.

Приемането на еврото е задължение на българската държава по силата на правото на ЕС, когато покрие всички критерии за членство. До момента на присъединяване към еврозоната България участва в Икономическия и паричен съюз на ЕС като държава членка с дерогация.

В изпълнение на това задължение, през юни 2018 г. министърът на финансите и управителят на Българската народна банка изпратиха съвместно писмо[1] с намерения за присъединяване на българския лев към Валутно-курсовия механизъм II (ВМ II), след изпълнение на едностранно поети предварителни ангажименти, сред които кандидатстване за участие на Република България в Единния надзорен механизъм (ЕНМ) чрез установяване на тясно сътрудничество с Европейската централна банка

[1] https://www.minfin.bg/bg/1291

(ЕЦБ) по смисъла на Регламент (ЕС) № 1024/2013[2]. Изразените в това писмо намерения получиха политическата подкрепа на Еврогрупата.

През юли 2018 г. министърът на финансите и управителят на Българската народна банка изпратиха съвместно писмо за кандидатстване за установяване на тясно сътрудничество с ЕЦБ.

Българското правителство и институции изпълниха всички едностранно поети ангажименти, съпътстващи присъединяването на страната ни към ВМ II, в т.ч. и установяването на тясно сътрудничество в рамките на Банковия съюз. В контекста на заявеното намерение правителството прие и изпълни План за действие, включващ мерки в различни области на политики, като хармонизиране на правната рамка за устройството и дейността на БНБ с изискванията за установяване на тясното сътрудничество с ЕЦБ, както и засилване на рамката на надзора на небанковия финансов сектор; въвеждане на нов инструмент в макропруденциалната рамка; подобряване на рамката на несъстоятелността; засилване на рамката за борба с изпирането на пари и модернизиране на рамката за управление на държавните предприятия; ратифициране на Споразумението относно прехвърлянето и взаимното използване на вноски в Единния фонд за преструктуриране.

Усилията на българските власти и институции бяха положително оценени от Европейската комисия, ЕЦБ и държавите-членки на еврозоната. На 24 юни 2020 г. Управителният съвет на ЕЦБ прие решение за установяване на тясно сътрудничество с Българската народна банка с начална дата 1 октомври 2020 г. На 10 юли 2020 г. финансовите министри на държавите-членки на еврозоната, президентът на Европейската централна банка, заедно с финансовите министри и управителите на централните банки на Дания и България, решиха единодушно да включат българския лев във Валутно-курсов механизъм II.

България се присъедини към ВМ II с режима си на паричен съвет (валутен борд) и фиксиран централен курс от 1.95583 лева за 1 евро, който

[2] РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1024/2013 НА СЪВЕТА от 15 октомври 2013 година за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции

курс ще бъде запазен и при влизането на страната ни в еврозоната и беше потвърден с Регламент (ЕС) 2025/1409[3] на Съвета от 8 юли 2025 година за изменение на Регламент (ЕО) № 2866/98[4].

След включването на българския лев към ВМ II започна усилена подготовка за присъединяването на България към еврозоната. В този контекст българското правителство ускори работата си по няколко направления – изпълнение на последващите ангажименти след присъединяването ни към ВМ II, изпълнение на критериите за конвергенция съгласно констатациите от Конвергентните доклади на ЕК и ЕЦБ и практическа подготовка за замяна на българския лев с еврото.

Последващите ангажименти, които страната изпълни след присъединяването си към Валутно-курсовия механизъм II, са естествено продължение и надграждане на вече изпълнените мерки и реформи в областите: небанков финансов сектор, рамка за управление на държавните предприятия, рамка по несъстоятелността и рамка за борбата с „изпирането на пари“. Изпълнението на последващите ангажименти беше част от процеса по приемане на страната ни в еврозоната, което допринася за устойчиво икономическо сближаване с държавите-членки на еврозоната.

Постигането на номинална и устойчива конвергенция е условието за членство, съгласно Договора за ЕС, което страната ни трябваше да изпълни. Постигането на такава конвергенция се определя от изпълнението на критериите за членство в еврозоната, дефинирани в Договора от Маастрихт[5], а именно:

- Критерий за ценова стабилност, според който средният темп на инфлация следва да не надвишава с повече от 1.5 процентни пункта

---

[3] Регламент (ЕС) 2025/1409 на Съвета от 8 юли 2025 година за изменение на Регламент (ЕО) № 2866/98 по отношение на валутния курс към еврото за България - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501409

[4] Регламент (ЕО) № 2866/98 — относно валутните курсове към еврото на валутите на държавите членки, които приемат еврото - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501409

[5] Конвергентните критерии от Маастрихт са описани в чл. 140 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Протокол 13 към него: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT

средния темп на инфлация в трите държави членки с най-добри резултати в областта на ценовата стабилност;

- Бюджетният дефицит да не надвишава 3% от БВП;
- Държавният дълг да не надвишава 60% от БВП;
- Средният размер на номиналния дългосрочен лихвен процент, измерен чрез доходността на десетгодишните държавни облигации, деноминирани в национална валута, за период от една година преди оценката да не превишава с повече от 2 процентни пункта средната стойност на показателя за трите държави членки с най-добри резултати в областта на ценовата стабилност;
- Участие във Валутно-курсовия механизъм II за период от най-малко две години преди оценката, без обезценяване спрямо централния курс.

От началото на 2025 г. България изпълнява всички критерии за членство. На 24 февруари 2025 г., с публикуването на данните на Евростат за инфлацията в страните от ЕС за м. януари 2025 г., се потвърди покриването и на последния критерий, чието изпълнение беше предизвикателство за страната, а именно този за ценова стабилност.

В съответствие с т. 2.5 от *Решението на Народното събрание от 26.07.2024 г. за ускоряване и завършване на процеса по практическата подготовка за приемане на еврото в Република България (ДВ, бр. 64 от 2024 г.)*, при покриване на критерия за ценова стабилност министърът на финансите и управителят на Българската народна банка изпратиха съвместно писмо[6] до председателя на Европейската комисия и председателя на Европейската централна банка, съдържащо искане за изготвянето на извънредни конвергентни доклади за България.

На 4 юни 2025 г. бяха публикувани извънредните доклади за конвергенция на ЕЦБ и ЕК за готовността на България да въведе единната европейска валута. Докладите заключиха, че страната е готова да въведе еврото от началото на 2026 г. На 8 юли 2025 г., Съветът прие трите правни акта, регламентиращи необратимо присъединяването на България към

[6] evroto.bg :: Документи

еврозоната от **1 януари 2026 г.** (*Решение (ЕС) 2025/1407*[7] *на Съвета от 8 юли 2025 година относно приемането на еврото от България, считано от 1 януари 2026 г., Регламент на Съвета (ЕС) 2025/1408*[8] *за изменение на Регламент (ЕО) № 974/98*[9] *относно въвеждането на еврото в България и Регламент на Съвета (ЕС) 2025/1409 от 8 юли за изменение на Регламент (ЕО) № 2866/98 по отношение на валутния курс към еврото за България).* Това е и датата, спрямо която се осъществява цялостният процес на подготовка на България за въвеждане на еврото.

Наред с изпълнението на правни, икономически и структурни мерки за укрепване на конкурентоспособността и устойчивостта на българската икономика, пътят към плавното приемане на еврото е свързан и със задълбочено планиране и практическа подготовка за приемане на единната валута както от администрацията, така и от бизнеса и гражданите.

Подготовката предполага сериозна организационна, координационна и експертна работа. Опитът на последно присъединилите се държави показва, че правилното планиране и подготовка за въвеждане на еврото намаляват потенциалните рискове, свързани с неефективно разпределение на работата във времето, както и затруднения в ежедневната дейност на институциите, бизнеса и гражданите.

Националният план за въвеждане на еврото в Република България е документът, въз основа на който се реализира оперативната работа за замяна на лева с еврото. **Планът е разработен от Координационния съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната**. При изготвянето на Плана са следвани добрите практики на държавите-членки на еврозоната.

Националният план е приет с Решение на Министерския съвет № 344 от 2022 г. и е актуализиран с Решение на Министерския съвет № 797 от 2023 г. и Решение на Министерския съвет № 439 от 2 юли 2025 г.

Настоящият документ е трета актуализация на плана, която се прави с оглед прецизиране на текстовете му във връзка с приетите през месец

[7] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501407

[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501408

[9] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501409

август промени в Закона за въвеждане на еврото в Република България по отношение на периода и правилата на двойно обозначаване на цените на стоките и услугите, информираността на гражданите по време на периода на двойно обращение, мерките за предотвратяване на необоснованото покачване на цените във връзка с преминаването към еврото, както и свързаните с това правомощия на контролните органи и ефективност на административно-наказателните разпоредби. Отразява се и постигнатият досега напредък по техническата подготовка за въвеждане на еврото в Република България. Актуализацията е в съответствие с приоритет „Завършване на процеса по присъединяване на България към еврозоната“, заложен в Програмата за управление на Република България за периода 2025-2029 г.

В Националния план за въвеждане на еврото в Република България са описани принципите, институционалната и правно-нормативната рамка за приемане на еврото, както и основните дейности за успешното въвеждане на еврото от 1 януари 2026 г.

По-конкретно, документът предоставя преглед на всички важни оперативни дейности и мерки, които участниците в подготовката за въвеждането на еврото – частният, публичният сектор и самите граждани – са извършили или следва да извършват като част от процеса по въвеждането на еврото. Описани са дефинираните в Закона за въвеждане на еврото в Република България (ДВ, бр. 70 от 2024 г., изм. и доп., бр. 25, 49, 63 и 65 от 2025 г.) правила за превалутиране на цените и други показатели, обяснени са процедурите за замяна на пари в брой и за превалутиране на левови депозити и заеми с фиксирани и променливи лихвени проценти. Посочени са определените с горния закон процедури за снабдяване и разпространение на евробанкноти и монети, описани са необходимите законодателни промени. Този документ включва и основните принципи и етапи на информационната кампания, насочена към повишаване информираността на българските граждани за начина на замяна на лева с евро, дизайна, основните и защитни елементи на евробанкнотите и монетите, мерките за защита на потребителите и други важни въпроси, свързани с въвеждането на еврото.

Структурата на документа е организирана в шест глави, като настоящата първа глава представлява въведение. Глава втора обяснява основните принципи, които ще се спазват в процеса на въвеждане на еврото. Глава

трета обяснява сценария и етапите в процеса на въвеждане на еврото. Четвърта глава представлява преглед на правната рамка на ниво Европейски съюз, която регулира използването на еврото като обща валута и описва промените в националното законодателство, необходими за въвеждането на еврото. В пета глава е представена ролята на основните заинтересовани страни при приемане на еврото, а шеста глава описва мерките, които компетентните органи ще предприемат в различните области – публични финанси, публична администрация, финансов и нефинансов сектор, защита на потребителите и информационна кампания.

В приложение към Плана се включват *„Методически указания за адаптирането на информационните системи на административните органи във връзка с въвеждането на еврото в Република България*“, които гарантират точно и еднакво прилагане на изискванията за въвеждане на еврото от административните органи при адаптирането на информационните им системи за работа с евро.

Конкретните мерки, които се извършват в процеса на подготовка за членство в еврозоната, с конкретните срокове, отговорните за изпълнението работни групи и водещи институции, както и степента на изпълнението им, са детайлно разписани в План за действие към Националния план за въвеждане на еврото в Република България, изпълнението на който се наблюдава ежемесечно.

2 ПРИНЦИПИ НА ПРОЦЕСА НА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО

За да бъде успешен, процесът по въвеждането на еврото следва да протече гладко и с възможно най-малко смущения в ежедневието на гражданите и бизнеса. За тази цел, в процеса на подготовка на страната ни за членство в еврозоната публичните органи ще се ръководят и ще спазват стриктно следните принципи:

Ефективност – при подготовката за членство следва да се предприемат най-целесъобразните мерки за постигане на търсените крайни резултати (следва да има съизмеримост между мерките и търсените крайни резултати).

Отговорност – всички публични органи, участващи в процеса на преминаването към еврото, следва да носят отговорност за плавното протичане на подготовката в сферите на своята компетентност.

Прозрачност – процесът по подготовка на страната ни за членство в еврозоната следва да бъде максимално прозрачен, като за целта се създаде специална интернет страница за еврото и се провеждат различни информационни и разяснителни кампании.

Превалутиране от левове в евро – превалутирането означава физически обмен на левове в брой за евро и преизчисление на цените, депозитите, заемите, финансовите инструменти и други. Превалутирането ще се извършва чрез прилагането на неотменимо фиксирания валутен курс от 1.95583 лева за 1 евро, който беше потвърден с изменение на Регламент (ЕО) № 2866/98[10].

Не се допуска преизчисляване на суми, използвайки съкратената форма на фиксирания обменен курс, а трябва да се използва **изцяло**

[10] Регламент (ЕО) № 2866/98 — относно валутните курсове към еврото на валутите на държавите членки, които приемат еврото - https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202501409

фиксираният курс за обмен, т.е. с всичките пет знака след десетичната запетая. Едва тогава полученият резултат може да бъде закръглен до втория знак след десетичната запетая. Изключения се допускат само когато Законът за въвеждане на еврото в Република България или друг закон или правен акт на Европейския съюз предвиждат закръгляването да се извършва до знак след десетичната запетая, различен от посочения в предишното изречение.

Защита на потребителите – интересите на българските граждани трябва да бъдат максимално защитени. Следва да се гарантира, че потребителят няма да е в по-неблагоприятно положение след въвеждане на еврото, отколкото би бил, ако еврото не е въведено. За целта се предприемат всички възможни мерки за предотвратяване на злоупотреби при превалутирането на левове в евро. Ефективните инструменти за наблюдение и контрол ще понижат риска от повишаване на цените в резултат от въвеждането на еврото.

Недопускане на вреди за физическите и юридическите лица – въвеждането на еврото не следва да нанася щети на българските физически и юридически лица. Считано от датата на въвеждане на еврото възнагражденията за положен труд, обезщетенията, паричните и социалните помощи, гарантираните вземания по Закон за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя (ЗГВРСНР), както и пенсиите по част първа от Кодекса за социално осигуряване, след превалутиране съгласно принципа „Превалутиране от левове в евро“ се закръгляват до най-близкия евроцент, като ако третият знак след десетичната запетая е по-голям от нула, вторият знак след десетичната запетая се увеличава с една единица.

Сигурност на потребителя – потребителите следва да бъдат защитени в максимална степен от възможни злоупотреби и фалшификации, свързани с въвеждането в обращение на евробанкнотите и евромонетите. За целта ще се проведат информационни кампании, целящи запознаване на гражданите с характеристиките и защитните елементи на евробанкнотите и евромонетите.

Минимизиране на публичните разходи по приемането на еврото – с цел да се сведат до минимум публичните разходи, свързани с въвеждането на еврото, всеки един субект, независимо дали е частен или публичен,

следва да бъде отговорен за покриването на своите разходи, произтичащи от въвеждането на еврото, както и за своята организационна и техническа подготовка. Разходите, свързани с приемането на еврото в частния сектор, не следва да се компенсират от публични средства.

Специално внимание към най-уязвимите лица – при подготовката за въвеждане на еврото следва да се обърне особено внимание на определени социални групи като ученици, пенсионери, представители на етническите малцинства, хора, живущи в отдалечени райони, или такива с ограничен достъп до финансова информация и услуги, както и хора, страдащи от физически, сетивни или умствени заболявания, и др.

Продължаване на действието на съществуващите договори и автоматичното преобразуване на кредити, депозити и средства по сметки, заеми, финансови инструменти и ценни книжа – въвеждането на еврото няма да изменя или отменя действието на съществуващите договори. Всички договори, включително за кредити, депозити, както и финансови инструменти в левове или с препратки към българския лев ще продължат действието си след присъединяването на Република България към еврозоната. Стойността на лева ще бъде равнозначна на стойността в евро, преобразувана чрез прилагане на неотменимо фиксирания обменен курс от 1.95583 лева за 1 евро.

3 СЦЕНАРИИ И ВРЕМЕВИ ПЕРИОДИ

Сценариите, по които държава членка с дерогация може да приеме еврото, са следните:

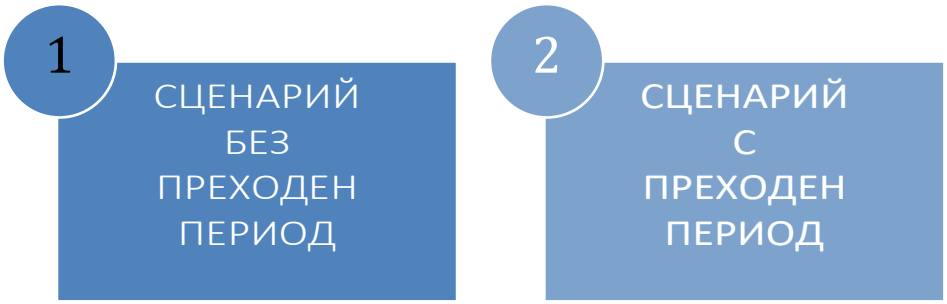

- Така наречените ***„Сценарий без преходен период" (big bang scenario)*** е този, при който евробанкнотите и евромонетите стават официално разплащателно средство от датата на членство в еврозоната. Позволено е използването на националните банкноти и монети заедно с еврото за период до 6 месеца след неговото въвеждане;
- Така наречените ***„Сценарий с преходен период" (big bang scenario with phasing-out)*** е този, при който националната валута на съответната държава все още може да се използва в някои правни инструменти и системи (като информационните системи) за период от най-много една година от датата на въвеждане на еврото. При този сценарий се използва предимството от бързото въвеждане на еврото, както в първия сценарий, съчетано с удължен период за изтегляне на националната валута, което може да е от полза за промяната на по-сложни административни и технологични системи. *Този сценарий обаче се препоръчва в краен случай, и то само ако възникнат неочаквани трудности при прилагането на първия сценарий.*

Сценарий за въвеждане на еврото в България

За въвеждането на еврото се приема сценарий без преходен период, т.е. датата на приемане на еврото съвпада с въвеждане на еврото като официална парична единица. Този избор се обуславя от структурата на финансовата ни система, както и от големината на държавата ни.

Времеви периоди за приемане на еврото в Република България

Според досегашната практика за приемане на държава членка в еврозоната, Съветът на ЕС взема решение за отмяна на дерогацията на държавата и за определяне на неотменимо фиксиран валутен курс на националната валута към еврото приблизително шест месеца преди датата за членство. Нямаше отклонение от тази практика и в случая на България – решението за отмяна на дерогацията беше прието на 8 юли 2025 г., а еврото ще стане официална парична единица на България от 1 януари 2026 г.

Превалутирането на цени и парични единици от левове в евро се извършва чрез прилагане на пълния цифров размер на официалния валутен курс, т.е. използване на всичките пет знака след десетичната запетая, и след това закръгляване на получената сума до два знака след десетичната запетая в съответствие с обичайното математическо правило за закръгляване. Не се разрешава превалутиране на цени при курс, различен от фиксирания валутен курс. Не следва да се допуска налагането на допълнителни такси и комисиони за превалутирането върху потребителите.

Законът за въвеждане на еврото в Република България регламентира изискването за задължително обозначаване на цените едновременно в левове и евро. Това задължение ще продължи да бъде в сила 12 месеца - от 8 август 2025 г. до 8 август 2026 г.

В този период цените на всички стоки и услуги, **които се предлагат на потребители**, трябва да се обозначават в евро и в левове. Двойното обозначаване на цените следва да се изписва ясно, четливо, недвусмислено и лесно разбираемо, с еднакъв по размер, вид и цвят шрифт, и да не е по начин, който може да въведе в заблуждение потребителите. Двете цени следва да са придружени с изписване на съответната валута, отличителен знак или съкращение, направено с еднакъв по размер, вид и цвят шрифт, позволяващи лесното им разпознаване.

Целта на мярката е предоставянето на информация относно цените на стоките и услугите в периода на въвеждане на еврото. По този начин мярката ще улесни адаптацията към новата валута и ще създаде условия за прозрачност и доверие, които в противен случай биха могли да предизвикат евентуална липса на информираност на гражданите по отношение на цените на консумираните от тях продукти и услуги.

Мярката е съгласно Препоръка на Комисията от 10 януари 2008 г. относно мерките за улесняване на бъдещо преминаване към еврото. През първия един месец от деня на въвеждането на единната европейска валута в Република България левът и еврото ще бъдат в обращение едновременно, като и двете валути ще бъдат със статут на законно платежно средство. Това означава, че след като страната ни се присъедини към еврозоната на 1 януари 2026 г., до 31 януари 2026 г. включително левът и еврото ще бъдат едновременно законно платежно средство. След изтичането на този един месец, левът ще престане да бъде законно платежно средство в България.

Едномесечният преходен период ще спомогне да се осигури постепенен преход към новата валута. През този един месец гражданите ще могат да плащат и в двете валути в търговските обекти и центрове за услуги. От друга страна, търговците трябва да връщат рестото на клиентите си изключително в евро, освен ако не могат да го направят от практически съображения. Така на практика част от левовете в обращение ще бъдат обменени чрез търговците и лицата, предоставящи услуги, като по този начин ще се осигури още един обменен канал за българските граждани. Същевременно, в изпълнение на Регламент (ЕО) № 974/98 на Съвета от 3 май 1998 година относно въвеждането на еврото, е прието правило, според което в този преходен период търговецът няма да има задължение да приема повече от 50 броя монети в рамките на една трансакция с купувача. Освен това по време на този период при връщане на рестото в евро и при поискване от потребителя търговецът следва да представи устно информация относно паричната стойност на рестото в левове.

През първите шест месеца от датата на въвеждане на еврото банките в България и „Български пощи“ ЕАД[11] ще обменят безплатно на каса банкноти

[11] Само в населени места, където няма офиси или клонове на кредитна институция.

и монети от левове в евро, а през следващите шест месеца ще могат да налагат такса за тази услуга.

В периода след изтичането на една година от въвеждането на еврото банките и „Български пощи“ ЕАД по своя преценка ще предоставят услугата за обмяна на банкноти и монети от левове в евро, като могат да въвеждат такса за тази услуга.

Българската народна банка ще обменя безплатно, в неограничено количество и без ограничение във времето банкноти и монети от левове в евро по официалния валутен курс.

От датата на присъединяването на България към еврозоната всички разплащателни сметки, депозитни сметки, текущи бюджетни сметки, спестовни сметки, набирателни сметки, ликвидационни сметки и други сметки в местни банки, както и платежни сметки при други доставчици на платежни услуги (платежни институции и дружества за електронни пари), ще бъдат еднократно, автоматично и безплатно превалутирани в евро. За тези сметки няма да действа преходен период. Това означава, че още от първия ден на приемане на еврото титулярите на сметки ще могат да теглят от левовите си сметки само евро, независимо дали тегленето ще става чрез терминално устройство АТМ (банкомат)/ПОС или в офис на доставчика на платежни услуги (банка, платежна институция или дружество за електронни пари). Това е един бърз и изключително удобен начин за смяна на левовете с евро, без специален ангажимент за самия титуляр на сметката. От първия ден на въвеждането на еврото безкасовите плащания ще се извършват изключително в евро.

Индикативен график на замяната на лева с евро

Подготовка за замяната на левове с евро преди датата за въвеждане на еврото

Дейност	Начало на дейността	Продължителност на дейността	Отговорна институция
Съветът на ЕС приема решение, според което Република България отговаря на необходимите условия за въвеждане на еврото и ще потвърди обменния	8 юли 2025 г.		

Дейност	Начало на дейността	Продължителност на дейността	Отговорна институция
курс, при който се извършва превалутирането на левове в евро			
Избор на дизайн на национална страна на евромонетите	Одобрен дизайн на национална страна на евромонети от всички номинали		Българска народна банка
Производство на евромонети с българска национална страна	Процесът е стартирал		Българска народна банка
Изготвяне на стартови комплекти с евромонети с българска национална страна за търговци на дребно и граждани	Процесът е стартирал		Българска народна банка
Задължително двойно обозначаване на цените в левове и евро	8 август 2025 г.	12 месеца до 8 август 2026 г.	Министерство на икономиката и индустрията/Комисия за защита на потребителите
Провеждане на информационна и комуникационна кампания за въвеждане на еврото в България.	15-12 месеца преди 1 януари 2026 г.	30 юни 2026 г.	Министерство на финансите и Българска народна банка
Снабдяване на банките с евробанкноти и с евромонети с българска национална страна (първоначално зареждане).	1 ноември 2025 г.	31 декември 2025 г.	Българска народна банка

Дейност	Начало на дейността	Продължителност на дейността	Отговорна институция
Снабдяване на търговците и „Български пощи“ ЕАД с евробанкноти и евромонети с българска национална страна (подзареждане)	1 ноември 2025 г.	31 декември 2025 г.	Банките
Продажбата на стартови комплекти с евромонети с българска национална страна на граждани и юридически лица	1 декември 2025 г.	31 декември 2025 г.	Българска народна банка (продава само на граждани) Банките (продават на граждани и юридически лица) и „Български пощи“ ЕАД (продават само на граждани)
Подготовка за превалутиране на финансовите инструменти от страна на „Централен депозитар“ АД, включваща адаптиране на поддържаните регистри и системите за клиринг и сетълмент	1 юли 2025 г.	1 януари 2026 г.	КФН
Подготовка за превалутиране на финансовите инструменти от страна на „Българска фондова борса“ АД и всички МСТ, включваща актуализиране на системите за търговия	1 юли 2025 г.	1 януари 2026 г.	КФН
Адаптиране за работа с евро на информационните системи, обработващи	Подготовката е стартирала	До 3 месеца преди датата на въвеждане на евро	Всички административни органи

Дейност	Начало на дейността	Продължителност на дейността	Отговорна институция
финансова информация, на административните органи		в България	

Период, започващ от датата на въвеждане на еврото в България

Дейност	Начало на дейността	Продължителност на дейността	Отговорна институции
Двойно обращение на лев и евро като законно платежно средство	1 януари 2026 г.	31 януари 2026 г.	Българска народна банка
Снабдяване на банките с евробанкноти и евромонети	1 януари 2026 г.	безсрочно	Българска народна банка
Автоматично превалутиране в евро на левовите средства по сметки при БНБ, банки и други доставчици на платежни услуги, без такси	1 януари 2026 г.		Българска народна банка, банки, платежни институции и дружества за електронни пари
Физическа обмяна на български банкноти и монети за евробанкноти и евромонети **без такса** за услугата за обмяна на пари в брой	1 януари 2026 г.	30 юни 2026 г.	Банките и „Български пощи“ ЕАД (в населени места, където няма клонове и

Дейност	Начало на дейността	Продължителност на дейността	Отговорна институции
			офиси на кредитна институция)
Физическа обмяна на български банкноти и монети за евробанкноти и евромонети **с възможност за прилагане на такси** за услугата за обмяна на пари в брой	1 юли 2026 г.	31 декември 2026 г.	Банките и „Български пощи“ ЕАД (в населени места, където няма клонове и офиси на кредитна институция)
Физическа обмяна на български банкноти и монети за евробанкноти и евромонети без такси за услугата за обмяна на пари в брой	1 януари 2026 г.	безсрочно	Българска народна банка
Изтегляне от обращение на български банкноти и монети		безсрочно	Българска народна банка
Автоматично превалутиране в евро на номиналните стойности и пазарните цени на финансовите инструменти	1 януари 2026 г.		ЦД, БФБ, МСТ

График за основните дейности по въвеждане на еврото в България в областта на банките, другите доставчици на платежни услуги и финансовите институции

Дейност	Начало на дейността	Продължителност на дейността/Срок	Отговорна институция

Адаптиране за работа с евро на информационните системи на банките, небанковите доставчици на платежни услуги (платежни институции и дружества за електронни пари) и финансовите институции (ФИ) по чл.3а от Закона за кредитните институции (ЗКИ).	Подготовката е стартирала	До 3 месеца преди датата на въвеждане на еврото.	Българска народна банка
Поддържане на информация за двойно обозначаване в левове и евро, свързана с извлечения по основни банкови документи и трансакции: салда по сметки, преводи, тегления на банкомат, тарифа за таксите и комисионите, плащания по главници и лихви, свързани с кредити и аванси, лихви по депозитни сметки от информационните системи на банките, небанковите доставчици на платежни услуги (платежни институции и дружества за електронни пари) и финансовите институции (ФИ) по чл.3а от ЗКИ.	8 август 2025 г.	до 8 август 2026 г.	Българска народна банка
Подготовка за превалутиране от банките на банкови платежни сметки и кредитни сметки, вкл. всички други счетоводни сметки за активи, пасиви и капитал	Подготовката е стартирала	1 януари 2026 г.	Българска народна банка
Подготовка за превалутиране от платежните институции и дружествата за електронни пари на платежни сметки	Подготовката е стартирала	1 януари 2026 г.	Българска народна банка
Подготовка за превалутиране от ФИ по чл. 3а от ЗКИ на кредитни сметки, вкл. всички други счетоводни сметки за активи, пасиви и капитал	Подготовката е стартирала	1 януари 2026 г.	Българска народна банка
Подготовка за превалутиране на референтните лихвени проценти (базисни проценти) от левове към евро	Подготовката е стартирала	1 януари 2026 г.	Българска народна банка

Оповестяване от банките и ФИ на методиката за преминаване към лихвени проценти в евро	Подготовката е стартирала	1 януари 2026 г.	Българска народна банка
Подготовка за представяне на текущите отчети за статистически, регулаторни и публични цели само в евро. БНБ ще изиска от банките и ФИ симулационно подаване на отчетите към БНБ в евро преди датата на въвеждането му	Подготовката е стартирала	1 януари 2026 г.	Българска народна банка

График за основните дейности по въвеждане на еврото в България в областта на небанковия финансов сектор

Дейност	Начало на дейността	Продължителност на дейността/Срок	Отговорна институция
Подготовка по превалутиране на финансови инструменти, дялове, задължения, салда по всички счетоводни сметки	8 юли 2025 г.	1 януари 2026 г.	КФН
Поддържане и предоставяне на информация за двойно обозначаване в левове и евро, свързана с: размера на таксите и комисионите за предоставяните финансови услуги, както и друга изчерпателно определена в еврозакона информация, специфична за отделните видове поднадзорни лица.	8 август 2025 г.	8 август 2026 г.	КФН

График за основните дейности по въвеждане на еврото в България в областта на платежните системи и други дейности

Дейност	Начало на дейността	Продължителност на дейността/Срок	Отговорна институция
Присъединяване на БНБ, банките, платежните системи и системите за сетълмент на ценни книжа към новата консолидирана	Подготовката е стартирала през м. април 2019 г.	Дейността е завършена през м. март 2023 г.	Българска народна банка

Дейност	Начало на дейността	Продължителност на дейността/Срок	Отговорна институция
платформа за TARGET услуги			
Анализ, разработка и подготовка на необходимите промени в правната рамка, платежните и вътрешни информационни системи на БНБ, БОРИКА АД и банките, обезпечаващи преминаването на левовите междубанкови плащания към сетълмент в евро в консолидирана платформа за TARGET услуги	Подготовката е стартирала през 2022 г.	Дейността е завършена на 8 юли 2025 г.	Българска народна банка
Анализ, разработка и подготовка за миграция на клиентските, вкл. бюджетните плащания в левове, към SEPA плащания в евро	Подготовката е стартирала[12]	Дейността е завършена на 8 юли 2025 г.	Българска народна банка/ Министерство на финансите
Анализ, разработка и подготовка на необходимите промени в информационните системи за провеждане на аукциони на ДЦК, за информационно обслужване на държавния бюджет и в системите, обслужващи Депозитаря на ДЦК.	Подготовката е стартирала[13]	Дейността е завършена на 8 юли 2025 г.	Българска народна банка/Министерство на финансите, ЦД АД

[12] Подготовката на практика е завършила по отношение въвеждането на стандартите на Единната зона за плащания в евро (SEPA) за клиентските, вкл. бюджетните плащания в лева (последните от 1 октомври 2023 г.). Съвместно с БОРИКА АД са реализирани проекти за подготовка на системите и бизнес процесите с оглед осигуряване на същото ниво на услуги и по отношение на плащанията в евро.

[13] На 11.09.2023 Депозитарят на ДЦК в БНБ и ЦД АД мигрираха сетълмента на ценните книжа деноминирани в евро към TARGET2-Securities (T2S),

Дейност	Начало на дейността	Продължителност на дейността/Срок	Отговорна институция
Депозитарят на ДЦК и ЦД АД успешно се присъединиха към платформата на Евросистемата за сетълмент на ценни книжа - TARGET2-Securities (T2S)	Миграцията към T2S е резултат от съвместната работа между БНБ, ЦД АД, МФ и Евросистемата, започнала през 2021 г.	11 септември 2023 г.	Българска народна банка/Министерство на финансите, ЦД АД
Публикуване на историческите серии от статистически данни, превалутирани в евро и начало на паралелно публикуване на текущите отчети в левове и в евро[14]; издаване на методологически указания за отчитане за целите на статистиката в евро	3 месеца след датата на вземане на решение от Съвета на ЕС за въвеждане на еврото в България	1 януари 2026 г.	Българска народна банка
Анализ, разработка и подготовка на необходимите промени във връзка с прилагане на отчетност на данни по Регламент 2016/867 на ЕЦБ от 18 май 2016 година относно събирането на подробни данни за кредитите и кредитния риск (ЕЦБ/2016/13) и изискванията на БНБ	Подготовката е стартирала през 2022 г.	1 януари 2026 г.	Българска народна банка
Провеждане на тестове на промените в	Съобразно приоритетите на	3 месеца преди датата на	Всички институции, които адаптират

[14] Разбирането на този текст следва да е в контекста на чл. 48, ал. 8 от Закона за въвеждане на еврото в Република България, т.е. до 31.12.2025 г. отчетите се публикуват в левове, тъй като те са официална парична единица на Република България. Публикуване на отчети в евро до 31.12.2025 г е възможно само като тестови отчети, като от 01.01.2026 г. се прилага чл. 54 от ЗВЕРБ и отчети в левове няма да се публикуват.

Дейност	Начало на дейността	Продължителност на дейността/Срок	Отговорна институция
информационните системи, адаптирани за работа с евро	системите и одобрените графици	въвеждане на еврото в България	системи за работа с евро

4 ПРАВНА РАМКА НА ПРОЦЕСА НА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО

4.1 Еврото в законодателството на Европейския съюз

Процесът по въвеждане на еврото в държава-членка на ЕС се регламентира основно от Договора за функционирането на Европейския съюз, три регламента и една препоръка.

Договор за функционирането на Европейския съюз

Договорът за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) урежда процедурата по въвеждането на еврото.

Съгласно член 140, параграф 1 от ДФЕС поне веднъж на всеки две години или по искане на държава членка с дерогация Европейската комисия и Европейската централна банка изготвят доклади, които съдържат преглед на съвместимостта между националните законодателства на държавите членки с дерогация и чл. 130 и 131 от ДФЕС, както и Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка. Тези доклади изследват и постигането във висока степен на устойчива конвергенция според изпълнението на икономическите критерии, описани в член 140, параграф 1 от ДФЕС (Маастрихтските критерии), от страна на държавата членка с дерогация.

Съгласно член 140, параграф 2 от ДФЕС Съветът решава кои държави членки с дерогация изпълняват условията за въвеждане на еврото и отменя дерогациите на съответните държави. Съгласно параграф 3 от същия член, с единодушие на държавите членки на еврозоната и заинтересованата държава членка Съветът неотменимо фиксира курса между еврото и националната валута на съответната държава и взема останалите мерки, необходими за въвеждане на еврото.

Регламент (ЕО) № 1103/97 на Съвета от 17 юни 1997 година относно определени разпоредби, отнасящи се до въвеждането на еврото

Регламентът предвижда, че въвеждането на еврото не може да доведе до промяна на никой от сроковете в правен инструмент[15] или освобождаване от задължение или изпълнение по силата на който и да е правен инструмент, нито дава право на страна едностранно да измени или прекрати такъв инструмент. С други думи, преминаването от национална валута към евро не дава на никоя договаряща страна правото да прекрати едностранно валиден договор или да промени определени договорни разпоредби. В Регламент (ЕО) № 1103/97 се посочва още, че обменният курс между националната парична единица и еврото следва да бъде изразен с шест цифри, като в случая с българския лев това означава пет знака след десетичната запетая, като при обмяна курсът се използва в неговата цялост, без съкращение или закръгляване. Конкретните правила за закръгляването при обмяната са разписани в принципа „Превалутиране от левове в евро“, описан в глава II.

Регламент (ЕО) № 974/98 на Съвета от 3 май 1998 година относно въвеждането на еврото и Регламент (ЕО) № 2169/2005 на Съвета от 21 декември 2005 година за изменение на Регламент (ЕО) № 974/98 относно въвеждането на еврото

Регламент (ЕО) № 974/98 относно въвеждането на еврото регламентира замяната на националните валути на държавите членки с еврото. Правният акт предвижда правото на държавите, въвели еврото, да емитират монети, които имат статут на законно платежно средство във всички държави-членки на еврозоната. Посочено е, че с изключение на централната банка и на лицата, специално определени с правен акт на държавата членка, никое лице не е задължено да приеме повече от 50 броя монети при едно единствено плащане. Банкноти и монети, деноминирани в национална валутна единица, могат да остават законно платежно средство в рамките на териториалните граници на държавата най-късно до шест месеца след края

[15] Според Регламент (ЕО) № 1103/97 „Правни инструменти“ означават законодателни и законови разпоредби, актове на администрацията, съдебни решения, договори, едностранни правни актове, инструменти за разплащане, различни от банкноти и монети, и други инструменти с правна сила

на преходния период, като този период може да бъде съкратен от националното право.

Регламент (ЕО) № 2169/2005 за изменение на Регламент (ЕО) № 974/98 предвижда възможността държавите членки да избират сценария за въвеждане на еврото и продължителността на преходния период. Предвидена е разпоредба, съгласно която по време на преходния период кредитните институции в съответните държави членки следва да обменят **безвъзмездно** деноминираните в национална валута банкноти и монети на своите клиенти за банкноти и монети в евро до размер, който може да бъде определен в националното законодателство.

Регламент (ЕО) № 2866/98 на Съвета от 31 декември 1998 година относно валутните курсове към еврото на валутите на държавите членки, които приемат еврото

Регламент (ЕО) № 2866/98 относно валутните курсове към еврото определя фиксираните валутни курсове към еврото на валутите на всяка от първоначално въвелите еврото държави. Регламентът се изменя винаги когато следва да се отрази неотменимото фиксиране на курса към еврото на националната валута на всяка нова държава членка, присъединяваща се към еврозоната.

Най-скорошното изменение на Регламент (ЕО) № 2866/98 е Регламент (ЕС) № 2025/1409 на Съвета от 8 юли 2025 година за изменение на Регламент (ЕО) № 2866/98 по отношение на валутния курс към еврото за България.

Препоръка на Комисията от 10 януари 2008 година относно мерките за улесняване на бъдещото преминаване към еврото (нотифицирано под номер C(2007) 6912)

Препоръката предоставя допълнителна полезна информация по отношение на практическите мерки, които държавите членки следва да предприемат с цел безпроблемното и плавно приемане на еврото. Тя дава насоки относно организацията на смяната на валутата, включително изготвянето на Национален план за въвеждане на еврото, улесняването на подготовката на гражданите за замяната на националната с единната европейска валута чрез предоставяне на подробна информация за процеса,

както и препоръчва конкретни действия за осигуряването на бързо въвеждане на евро в брой и предотвратяването на злоупотреби.

4.2 Еврото в националното законодателство

Промени в българската правна рамка във връзка с въвеждането на еврото

Въвеждането на еврото като официална валута изисква определени промени в българското законодателство, за да се гарантира правната сигурност и да се създадат условия за гладкото и безпроблемно преминаване към новата валута. Опитът на държавите членки, последно въвели еврото, показва, че обикновено в периода, предхождащ датата на присъединяване към еврозоната, се приема закон, уреждащ общи въпроси, свързани с единната европейска валута. Този закон урежда принципите, които трябва да се спазват при въвеждането на еврото, като например принципа за продължаване действието на съществуващите договори и други правни инструменти. Законът регламентира датата на присъединяване към еврозоната, фиксира продължителността на периода на едновременно обращение на двете парични единици и на периода на двойно обозначаване на цените, начините за защита на потребителите и др.

В тази връзка с решение на съпредседателите на Координационния съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната от 2022 г. се сформира временна междуведомствена работна група с цел изготвяне на Закон за въвеждане на еврото в Република България, който да изпълнява горепосочените цели. В процеса на изготвяне на проекта на закон участваха всички заинтересовани институции и организации, вкл. министерствата, Българската народна банка, Комисията за финансов надзор, Комисията за защита на потребителите, Националната агенция за приходите, Асоциацията на банките в България и др., като той бе съгласуван и с широката общественост. На заключителния етап от изготвянето на законопроекта той беше консултиран и с Европейската комисия и Европейската централна банка, от които получи положителна оценка. Законопроектът за въвеждане на еврото в Република България беше финализиран през пролетта на 2024 г. и беше окончателно приет от Народното събрание на 7 август 2024 г., като беше обнародван в „Държавен вестник“, бр. 70 от 20.08.2024 г. С оглед

необходимостта от допълнителни уточнения в закона по отношение на периода и правилата на двойно обозначаване на цените на стоките и услугите, информираността на гражданите по време на периода на двойно обращение, мерките за предотвратяване на необоснованото покачване на цените във връзка с преминаването към еврото, както и свързаните с това правомощия на контролните органи и ефективност на административно-наказателните разпоредби, на 30 юли 2025 г. беше приет от Народното събрание Закон за изменение и допълнение на Закона за въвеждане на еврото в Република България (обн. ДВ, бр. 65 от 08.08.2025 г.).

В допълнение към приемането на Закон за въвеждане на еврото в Република България (по-нататък „еврозакона“), за целите на пълното приспособяване на българското законодателство към еврото беше констатирана необходимост от изменението на редица закони и подзаконови нормативни актове – вкл. по отношение на публичните финанси, платежните услуги, данъчната система, капиталовия пазар, финансовата система и търговското право. Голяма част от тези законови промени бяха направени в преходните и заключителните разпоредби на еврозакона, като следваният подход при изменението на нормативните актове е следният:

- Предвидени са промени в закони, с които думата „лев“ и нейните производни (когато не са посочени цифрови стойности) са заменени с думата „евро“ и нейните производни.
- Не са правени промени в законови разпоредби, в които са посочени конкретни суми/стойности в лева, като например определянето на размерите на различни капиталови изисквания, такси, ставки, глоби и имуществени санкции в административнонаказателните разпоредби на законите. В тези случаи се прилага принципът за приемственост и автоматично превалутиране на суми от левове в евро, разписан в чл. 11, ал. 2 на еврозакона, според който стойностите, посочени в левове в съществуващите правни инструменти, се считат за стойности в евро при прилагане на официалния валутен курс и правилото за превалутиране (чл. 12 от еврозакона) и за математическото правило за закръгляване (чл. 13 от еврозакона) или специалните правила за закръгляване, предвидени в закона. Такива разпоредби могат впоследствие да бъдат адаптирани към новата валута по инициатива на компетентното

ведомство, когато са необходими и други изменения и/или допълнения в тях.

- Извън горното правило, когато паричната сума в български левове е посочена в закон като резултат от въвеждане в българското законодателство на правен акт на Европейския съюз, в който изрично е посочена съответна сума в евро, са предложени изменения в преходните и заключителните разпоредби на еврозакона, които сочат сумата в евро съгласно правния акт на Европейския съюз (§ 5 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за въвеждане на еврото в Република България).
- При необходимост от адаптиране на левови стойности в закони при специфични случаи на закръгляване, различни от математическото правило (чл. 13 от еврозакона), промените се изготвят и предлагат на Министерския съвет от съответните ведомства съобразно регулираните обществени отношения, без това да поставя лицата в по-неблагоприятно положение.

Правна конвергенция в съответствие с нормативната рамка на ЕК и ЕЦБ

В Конвергентните доклади на Европейската комисия и Европейската централна банка от 2022 г. двете европейски институции правят преглед на българското законодателство по отношение на несъответствия и несъвършенства, отбелязани в предишните доклади от 2020 г. В отговор на това, в края на 2022 г. бяха приети и влязоха в сила изменения на Закона за Българската народна банка и Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, свързани с укрепване на персоналната независимост на централната банка. Посочените изменения са консултирани с ЕЦБ и е получено положително становище по тях.

С цел постигане на пълно съответствие със специфичните изисквания на ЕЦБ и Евросистемата в области като парична политика, валутни резерви, статистика, платежни системи, емитиране на банкноти, избор на одитори, финансово отчитане, политика на валутния курс, международно сътрудничество и др., беше разработен проект на нов Закон за Българската народна банка. Новият Закон за Българската народна банка беше приет от Народното събрание на 1 февруари 2024 г. и беше обнародван в „Държавен вестник“, бр. 13 от 13.02.2024 г. Законът ще влезе в сила от 1 януари 2026 г.

В първите месеци на 2025 г. бяха приети допълнения в новия Закон за Българската народна банка (обн., ДВ, бр. 13 от 2024 г.; изм. и доп., бр. 26 от 2025 г.). Тези промени имаха за цел да отразят отправените в докладите за конвергенция през 2024 г. препоръки относно реда за назначаване на служебно правителство, предвиден с измененията през 2023 г. на Конституцията на Република България. Съгласно приетите изменения в случай че управителят, съответно подуправител на БНБ, е съгласен да бъде назначен за служебен министър-председател по реда на чл. 99, ал. 5 от Конституцията на Република България, същият подава оставка от заеманата от него позиция в централната банка. С тези промени се постига съответствие с член 130 от ДФЕС и член 14.2 от Устава на Европейската система на централни банки (ЕСЦБ) и Европейската централна банка (Устава), като се гарантира съблюдаване на принципите на институционална и персонална независимост на централната банка. Това е потвърдено и в извънредните конвергентни доклади на ЕК и ЕЦБ за България, публикувани през юни 2025 г.

5 КООРДИНАЦИЯ НА ПРОЦЕСА НА ПОДГОТОВКА ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО

Координацията на подготовката на България за въвеждане на еврото е регламентирана в Постановление № 168 на Министерския съвет от 2015 г. за създаване на Координационен съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната (по-нататък наричан „Съветът“). Именно Съветът е отговорен за организирането, координирането и наблюдението на практическата подготовка на Република България за членство в еврозоната. Съветът отговаря и за разработването, изпълнението и, при необходимост, за актуализацията на Националния план за въвеждане на еврото в Република България. Сред функциите му са още одобряването на документи, дейности и инициативи, свързани с подготовката за приемане на единната европейска валута, както и периодичното докладване пред Министерския съвет за напредъка по подготовката. Съветът е създаден още през 2015 г., като неговата дейност е възобновена след присъединяването на българския лев към Валутно-курсовия механизъм II.

Съветът се председателства съвместно от управителя на Българската народна банка и министъра на финансите, който е национален координатор на подготовката на Република България за членство в еврозоната. Членовете на Съвета са:

- Ръководителите на работните групи и подгрупи, които експертно подпомагат работата на Съвета и чийто обхват на дейност е описан по-долу в Плана, включително подуправителите на БНБ и член на КФН;
- Заместник-министър на външните работи;
- Заместник-министър на правосъдието;
- Заместник-министър на електронното управление;
- Заместник-министър на вътрешните работи;
- Председателят на Държавната агенция „Национална сигурност“;
- Заместник-министър на транспорта и съобщенията;
- Заместник-министър на труда и социалната политика;

- Председателят на Националния статистически институт;
- Управителят на Националния осигурителен институт;
- Председателят на Комисията за защита на потребителите;
- Изпълнителният директор на „Български пощи“ ЕАД;
- Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.

Институционален механизъм за подготовка на Република България за членство в еврозоната

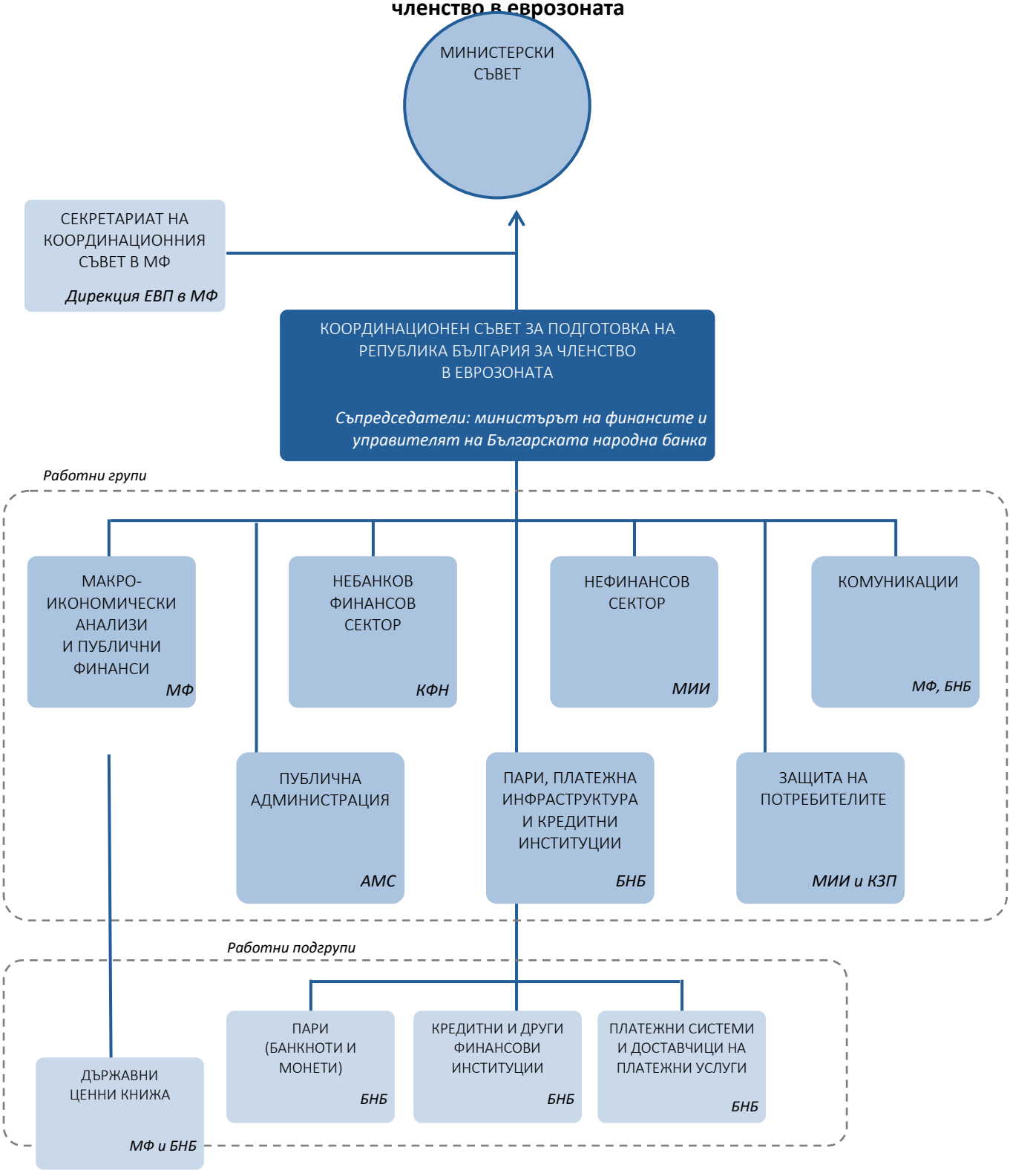

Освен членовете на Съвета, по покана на двамата съпредседатели в неговите заседания могат да участват представители и на други държавни и общински органи и институции, на неправителствени организации и на бизнеса, имащи отношение към разглежданите въпроси.

Експертно Съветът се подпомага от работни групи и подгрупи, които в рамките на своята компетентност непосредствено осъществяват практическата подготовка за членство в еврозоната. Поименният състав на работните групи и подгрупи се определя със заповед на министъра и/или ръководителя на водещата по проблематиката администрация/институция. В състава на работните групи и подгрупи могат да се включват и представители на социалните партньори, неправителствените организации, имащи отношение към дейността на Съвета, академичната общност и бизнес организации. С решение на Съвета могат да се създават или променят съществуващите работни групи, както и да се сформират временни работни групи. Към настоящия момент сформираните работни групи и подгрупи са:

1) Работна група „Макроикономически анализи и публични финанси“

Водеща институция в тази работна група е Министерството на финансите (МФ), като заместник-министър на финансите е неин председател. Сред основните отговорности на работната група са координация и извършване на подготовката в областта на публичните финанси – бюджетиране, статистика, счетоводство и др.

Работна подгрупа „Държавни ценни книжа“

Председателствана от заместник-министър на финансите и подуправител на БНБ, работната подгрупа (РПГ) отговаря за превалутиране на държавните ценни книжа (ДЦК) от левове в евро, адаптиране на нормативната база във връзка с превалутирането на ДЦК от левове в евро и за цялостната координация по привеждане в съответствие с нормативната база на:

1) системите за придобиване, регистриране, изплащане и търговия с ДЦК, създадени и поддържани от Българската народна банка на основание чл. 35, ал. 1, т. т. 1, 2 и 3 от Закона за държавния дълг (ЗДД);

2) регистрите и индивидуалните сметки, водени от участниците в системата по точка първа;

3) местата за търговия, до които са допуснати ДЦК, емитирани по реда на ЗДД.

2) Работна група „Публична администрация“

Водеща в тази работна група е Администрацията на Министерския съвет (АМС), като тя е председателствана от главния секретар на Министерския съвет. Работната група отговаря за подготовката на администрацията за работа с еврото чрез изготвяне на насоки/обучения, включително обучения от компетентни институции, за безпроблемна замяна на левове с евро, както и за изготвянето и прилагането на методически указания за адаптиране на информационните системи, обработващи финансова информация на национално и общинско ниво към новата валута и др.

3) Работна група „Небанков финансов сектор“

Водена от Комисията за финансов надзор (КФН) и председателствана от член на КФН, тази работна група отговаря за дейностите, свързани с приемането на еврото по отношение на небанковия финансов сектор, включително превалутирането на финансовите инструменти от левове в евро, адаптирането на системите за клиринг и сетълмент на ценни книжа към евро и реорганизацията на информационните системи, счетоводната отчетност, финансовата и нефинансовата информация и др.

4) Работна група „Пари, платежна инфраструктура и кредитни институции“

Водеща институция в тази работна група е Българската народна банка. Отговорностите ѝ са разпределени между три подгрупи:

Работна подгрупа „Пари (банкноти и монети)“

Председателствана от подуправител на БНБ, тя отговаря за дизайна на българските евромонети, адаптирането на софтуера на банкоматите за работа с евро, както и за предоставянето на евро на финансовите институции и изтеглянето на българския лев от обращение и другите дейности в обхвата на управление „Емисионно“.

Работна подгрупа „Кредитни и други финансови институции“

Председателствана от подуправител на БНБ, тази работна подгрупа отговаря за дейности, свързани с предварителния анализ на изискванията и координацията на подготовката на поднадзорните лица в управление „Банков надзор“, в това число реорганизацията на счетоводните системи, финансовата статистика, документацията за работа с еврото.

Работна подгрупа „Платежни системи и доставчици на платежни услуги“

Председателствана от подуправител на БНБ, подгрупата отговаря за адаптирането на платежните системи, системата за регистрация и сетълмент на държавни ценни книжа, и счетоводните системи, обслужващи дейността на БНБ, за работа с еврото, както и за предварителния анализ на изискванията и координацията на подготовката на поднадзорните лица и другите дейности в обхвата на управление „Банково“.

Работната подгрупа се занимава и с въпросите, произтичащи от преминаване към бюджетни плащания в евро (плащания на публични вземания, плащания в СЕБРА и други бюджетни плащания), като един от основните акценти в тази дейност са въпросите, свързани с извършването на плащанията към сметки на администратори на публични вземания в SEPA стандарт. Участието в тази дейност на представители на МФ, НАП, Агенция „Митници“ и други публични институции, свързани с процеса на администриране на публични вземания, се координира от зам.-министър на финансите.

5) Работна група „Нефинансов сектор“

Председателствана от заместник-министър на икономиката и индустрията, работната група отговаря за гладкото въвеждане на еврото в дейността на нефинансовите предприятия чрез изготвянето на насоки за: коректно преизчисляване на цените от левове в евро; за данъчно и счетоводно отчитане в периода, в който и двете валути ще бъдат официално разплащателно средство; за адаптиране на счетоводната, логистичната, стоковата и други системи за работа с еврото и др.

6) Работна група „Защита на потребителите“

Водена от Министерството на икономиката и индустрията и Комисията за защита на потребителите и председателствана от заместник-министър на икономиката и индустрията, тя отговаря за изготвянето и прилагането на мерки за защита на потребителите, включително и на потребителите на

финансови продукти и услуги, в процеса на въвеждане на еврото, наблюдава преизчисляването на цените от левове в евро с цел да се избегне закръгляване на цените нагоре и др.

7) Работна група „Комуникации“

Водена от Министерството на финансите и БНБ и председателствана от заместник-министър на финансите, работната група отговаря за повишаването на обществената информираност по въпросите, свързани с единната европейска валута чрез разработването и прилагането на Комуникационна стратегия за информация и публичност на присъединяването на България към еврозоната, като в т.ч. планира, организира и провежда информационна и комуникационна кампания за въвеждане на еврото в България, и организира създаването и поддържането на информационна интернет страница за въвеждане еврото в Република България - evroto.bg / еврото.бг

6 ПОДГОТОВКА ЗА ПРИЕМАНЕ НА ЕВРОТО ПО ОБЛАСТИ

6.1 Публична администрация и публични финанси

Подготовката на публичната администрация и публичните финанси за работа с еврото е една от основните предпоставки за плавното и безпроблемно въвеждане на еврото в страната. Оперативната работа се организира, прилага и контролира от две работни групи към Координационния съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната – РГ „Макроикономически анализи и публични финанси“ и РГ „Публична администрация“.

Превалутиране на приходите и разходите по консолидираната фискална програма и изготвяне/приемане на държавния бюджет за 2026 г.

Всички приходи и разходи по консолидираната фискална програма, както и всички държавни активи и пасиви, възникнали преди въвеждането на еврото, следва да бъдат превалутирани от левове в евро съгласно установените правила за превалутиране при приемането на България в еврозоната. Това ще се извърши в деня на въвеждане на еврото, без да се прилага преходен период, и е регламентирано в еврозакона.

Всички плащания към и от бюджета ще се извършват в евро от деня на въвеждане на еврото като официална парична единица. Изключения правят касовите плащания към бюджета в периода на двойното обращение на лева и еврото, когато следва да има възможност тези операции да се извършват в двете валути.

Данъци, задължителни осигурителни вноски и други публични задължения

С въвеждането на еврото всички данъци, такси и други плащания към държавата и общините трябва да се извършват в евро. Изключение от това правило ще се прави за случаите, в които е допустимо касово плащане в

периода на двойното обращение на лева и еврото, т.е. 1 януари 2026 г. до 31 януари 2026 г.

Задълженията за данъци и задължителни осигурителни вноски в различни удостоверения, ревизионни актове и др. за данъчните периоди, започващи след датата на членството на България в еврозоната, както и за тези, започнали преди датата на членство и завършващи след нея, следва да бъдат превалутирани в евро.

Сумите за внасяне и сумите за възстановяване на данъкоплатците в левове, натрупани преди въвеждането на еврото, следва да бъдат превалутирани в евро от датата на приемането на България в еврозоната.

Правни актове като актове от данъчна ревизия, решения за удължаване на периода за плащане и др., които са приети, но не са изпълнени преди въвеждането на еврото, и които са в лева, следва да продължат действието си, като сумите в левове автоматично се превалутират в евро съгласно правилата за превалутиране и закръгляване, описани по-горе.

Определяне размера на законната лихва по просрочени парични задължения

Преди въвеждането на еврото следва да се адаптира методологията за определяне на законната лихва по просрочени парични задължения.

Държавни ценни книжа (ДЦК)

При присъединяването на България към еврозоната всички държавни ценни книжа следва да бъдат превалутирани от левове в евро. Трябва да се подчертае, че в структурата на дълга на сектор „Държавно управление“ само около 24% е деноминиран в левове към края на 2024 г., като частта на ДЦК от него представлява 92.9%. Освен това, при присъединяването си към еврозоната Република България следва да стане пълноправен член на Европейския механизъм за стабилност. Като такъв, страната ни е задължена да въведе идентични и стандартизирани Клаузи за колективно действие в условията на всички новоемитирани държавни ценни книжа със срочност над една година.

Счетоводна отчетност при приемането на еврото

С оглед определянето на единна процедура за счетоводно отчитане при преминаването към еврото, в Закона за въвеждане на еврото в Република България и в други нормативни актове са приети нормативни промени, свързани с:

- Изготвянето на счетоводни документи, счетоводни регистри и финансови отчети, които до датата на въвеждане на еврото са съставят и представят в левове;
- Процедури по превалутиране на капитала и акциите на дружествата в евро;
- Процедури по превалутиране и закръгляване на счетоводните документи, счетоводните регистри и финансовите отчети;
- Процедури по вписване на операции с касови апарати по време на преходния период, в който се приемат плащания в левове и евро.

С въвеждането на еврото икономическите и публичните субекти следва да водят финансовото си отчитане в новата валута. Във финансовите отчети за 2026 г., данните за предходен период следва да бъдат превалутирани в евро.

В декларациите и формулярите, които гражданите и юридическите лица ще попълнят след въвеждането на еврото и които се отнасят за данъчни и други задължения към държавата или вземания от държавата за периода, предхождащ годината на въвеждане на еврото, сумите ще бъдат в български левове. Самите плащания на базата на тези задължения и вземания обаче ще се извършват в евро, като сумите се превалутират в новата валута по официалния фиксиран обменен курс.

Статистика

Националната статистическа система (Националния статистически институт, органите на статистиката и Българската народна банка), която е източникът на официалната статистика в страната, следва да адаптира процедурите си по събиране, обработка и изготвяне на статистически данни за работа с еврото. По този начин Националната статистическа система (НСС) ще се подготви за публикуването на нови статистически данни и превалутирането на стари статистически данни от началото на съответната серия от данни в евро след присъединяването на България към еврозоната.

Следва да се разпишат и ясни правила за изготвянето и разпространението на статистически данни, включително доклади за медиите, статистически публикации и др., през периода на двойно обозначаване на цените. Статистическата информация за отчетната 2025 г. следва да бъде в левове, а от датата на въвеждане на еврото тя следва да бъде в евро.

Освен превалутирането на съществуващите динамични редове от статистически данни НСС ще трябва да събира, обработва и публикува данни, които не са били системно наблюдавани досега. Европейската комисия (Евростат) и ЕЦБ в своето статистическо законодателство определят допълнителни изисквания за докладване за държавите от еврозоната. Тези изисквания са свързани с изготвянето на данни на по-дезагрегирано ниво и с по-кратки срокове за подаване на данни, а в някои случаи и с установяването на изцяло нови статистически изследвания. Всичко това ще изисква корекции в много системи за събиране и обработка на данни, както и създаване на нови такива.

Всички дейности и промени трябва да бъдат хармонизирани с действащото европейско и национално законодателство и следва да бъдат отразени в Стратегията за развитие на Националната статистическа система за периода 2021 – 2027 г., както и в Националната статистическа програма за съответните референтни години.

Информационни системи

Въвеждането на еврото засяга всички информационни системи (ИС) на национално и общинско ниво, които извършват дейности с валутни единици и обработват финансова информация. В тази връзка ИС на административните органи, лицата, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги следва да бъдат навременно адаптирани за работа с еврото, а готовността им за въвеждането на еврото следва да бъде гарантирана от съответните министерства, ведомства и институции в рамките и сферата на тяхната компетентност. За безпроблемната адаптация на ИС към работа с еврото се изпълняват следните действия:

- Прилагане на методическите указания към административните органи за адаптиране на информационните системи за работа с евро приложение към настоящия Национален план. Методическите

указания са изготвени по предложение на РГ „Публична администрация“ от Министерството на електронното управление и други компетентни органи и включват механизъм за оценка на ефективността и ефикасността на възможните решения (напр. да се прецени дали е по-ефективно да се адаптира съществуващият софтуер или просто да се купуват нови евро-съвместими версии);

- В изпълнение на Методическите указания е създадена специализирана уеб-базирана платформа на електронен адрес https://evro.egov.bg за автоматизиране на процесите по планиране, отчитане на напредъка, комуникация, наблюдение и контрол на административните органи във връзка с адаптирането на информационните им системи за работа с евро.
- В Платформата административните органи предоставят план за адаптиране за работа с евро на всички информационни системи, които ще бъдат засегнати от смяната на валутата, след което периодично отчитат напредъка по изпълнението му. Планът е съобразен с годишния план за обновяването на информационните ресурси на съответната администрация.
- Реализира се съвместимост с еврото на всички информационни системи, които ще бъдат засегнати от смяната на валутата. За целта административните органи предприемат необходимите действия за реализиране на дейностите по надграждане/развитие на информационните си системи, които обработват финансова информация. Административните органи извършват адаптирането на своите информационни системи съгласно предвидения в Закона за електронното управление (ЗЕУ) механизъм на планиране на информационните ресурси в администрациите и в съответствие с изискванията на ЗВЕРБ .
- Отчитането на напредъка по адаптиране на информационните системи за работа с евро става на базата на предварително разработена „Методология за изчисляване на напредъка на административните органи при адаптиране на информационните им системи за работа с евро“. Процесът по адаптиране на информационните системи от всяка категория от 1 до 4 (категоризацията на ИС е съгласно т. 1.2 от Методическите указания) е разделен по ключови събития с различна тежест при отчитането.

- След приемане на Закона за въвеждане на еврото в Република България, на основание на чл. 46, ал. 3 от него министърът на електронното управление издаде „Методически указания за адаптирането на информационните системи, обработващи финансова информация, във връзка с въвеждането на еврото в Република България“. Информационните системи, обработващи финансова информация, на всички административни органи, лица, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги, до три месеца преди датата на въвеждане на еврото в Република България трябва да бъдат приведени в съответствие с изискванията на ЗВЕРБ и ЗЕУ. .

Договори, по които страна е държавата

Правилата по отношение на договорите, в т.ч. международните договори, по които страна е държавата, и които ще продължат действието си след 31 декември 2025 г. или чийто срок е изтекъл, но предстоят плащания след въвеждане на еврото, трябва да бъдат уредени значително по-рано. Условията по тях, както по отношение на плащанията, така и по отношение на обмена на информация, следва да бъдат приведени в съответствие с въвеждането на еврото и неотменимо фиксирания валутен курс между еврото и лева.

Установяването на международните договори, които включват ангажименти с плащания в левове или левова равностойност и извършването на преценка относно необходимостта от тяхното предоговаряне с другата страна/страни по договора е на водещото ведомство, което е компетентно по предмета и прилагането на договора. Това ведомство ще бъде съответно и отговорно за предприемането на действия за предоговаряне на съответните клаузи.

Административно обслужване

Административните органи, отговорни за извършването на плащания към гражданите във връзка с удовлетворяването на техни законоустановени права, следва да адаптират съдържанието на образците на документи и на издаваните от тях актове, съдържащи финансова информация, възможно

най-рано след установяване на неотменимо фиксирания валутен курс между еврото и лева.

Общински дейности

Общинските администрации имат ключова роля в осигуряването на успешното преминаване към еврото поради естеството на услугите, които предоставят на гражданите. Общините следва да бъдат подготвени да осигурят безпроблемното и гладкото прилагане на еврото във всички управлявани от тях публични услуги, включително чрез промени в нормативни актове. Това се прави с цел да се избегне увеличението на цените в секторите на публичната администрация и публичните услуги в компетентността на общините.

В общинските администрации също следва да се извърши адаптиране на информационните системи, обработващи финансова информация за работа с еврото, в съответствие с приложените към настоящия План Методически указания.

Обучения

Смяната на валутата и съответните промени в информационните системи изискват провеждането на подходящи обучения за служителите, които да бъдат организирани достатъчно време преди въвеждането на еврото. Обученията са предпоставка за подобряване на информираността и познанията на публичната администрация. За целта са направени консултации на експертно ниво и са анализирани и проучени потребностите за обучение, така че да се постигне добро ниво на компетентност на администрацията и информираност на заинтересованите страни от публичния сектор, свързани със смяната на валутата. Обученията са в различни формати, като обхватът и интензивността им зависи от степента, в която преминаването към новата валута засяга въпросните служители. Държавните служители и други служители от публичния сектор, чиято работа ще бъде пряко засегната от преминаването към еврото, и/или такива, които ежедневно работят с пари в брой, ще се обучават от специализирани лектори. За други служители се подготвят специални разяснителни материали, които да предоставят информация за основните правни и регулаторни аспекти на еврото и въздействието на промяната на валутата върху работата на публичния сектор и върху гражданите. Много от служителите, работещи в областните и общинските администрации, са в

ежедневен контакт с гражданите и се явяват първичен източник на информация за смяната на валутата. Обученията се провеждат включително в електронна и хибридна форма. Дейности като конференции, семинари или изложения също се провеждат с цел повишаване на информираността на служителите.

6.2 Пари, платежна инфраструктура и кредитни институции

Мерки, дейности и отговорни лица в областта на обмяната на банкноти и монети

1. Общи положения

Избран сценарий за въвеждане на еврото – банкнотите и монетите в евро придобиват статут на законно платежно средство в деня на въвеждане на еврото в Република България.

Период на двойно обращение на лева и еврото – един месец от деня на въвеждане на еврото.

Основна цел на процеса по замяна на лева с еврото е да се постигне необходимият резултат при спазването на принципите за ефективност, сигурност, навременност и бързина, оптимално разпределение на ресурсите, прозрачност и информираност на цялото общество.

Процесът по замяна на лева с евро е изключително сложен и изисква както включването на публични и държавни органи, така и на частни търговски дружества (банки, дружества, които се занимават професионално с обработване и транспортиране на банкноти и монети, търговски вериги, магазини, обменни бюра и други).

През първия един месец от деня на въвеждането на еврото, левът и еврото ще бъдат в обращение едновременно, а след изтичането на този период левът ще престане да бъде законно платежно средство. През периода всички юридически и физически лица ще могат да извършват плащания в брой и в двете валути. От своя страна, търговците на дребно трябва да връщат рестото на клиентите единствено в евро. За да не се стигне до ситуация, при която търговците на дребно ще понесат основната тежест по обмяната на лева срещу евро, е въведено ограничение (*Регламент 974/98 на Съвета*), според което в този преходен период търговецът в една сделка няма да е задължен да приема от купувача повече от 50 броя монети в левове при едно плащане.

По-голямата част от трансакциите за размяна на банкноти и монети от левове в евро ще бъдат извършени през първия един месец от деня на въвеждане на еврото.

Българската народна банка ще обменя безплатно банкноти и монети от лев в евро без ограничение във времето.

Банките ще предоставят услугата за обмен на банкноти и монети от левове в евро, както следва:

- през първите шест месеца след датата на въвеждане на еврото задължително ще обменят безплатно, в неограничено количество, банкноти и монети от левове в евро, като за суми над 30 000 лв. на една трансакция кредитните институции обменят безплатно след предварителна заявка от 3 работни дни;
- в периода от шест месеца до една година след въвеждането на еврото задължително обменят банкноти и монети от левове в евро, като могат да въвеждат такса за тази услуга;
- в периода след изтичането на една година от въвеждането на еврото по своя преценка ще предоставят услугата за обмен на банкноти и монети от левове в евро, като могат да въвеждат такса за тази услуга.

„Български пощи“ ЕАД[16] ще предоставят услугата за обмен на банкноти и монети от левове в евро само в населени места, където няма офиси или клонове на кредитна институция, както следва:

- през първите шест месеца след датата на въвеждане на еврото задължително ще обменя безплатно банкноти и монети от левове в евро, в размер до 1 000 лева на лице на ден, а в предварително обявени пощенски клонове ще обменя безплатно суми от 1000 лв. до 10 000 лв. на ден за едно лице, след подадена предварителна заявка от 3 до 5 работни дни;

[16] Дейността се възлага като услуга от общ икономически интерес за срок от 6 месеца, считано от датата на въвеждане на еврото в Република България, съгласно Решение на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на чл. 106, параграф 2 от Договора за функциониране на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (2012/21/ЕС) (ОВ, L 7 от 11 януари 2012 г.)

- в периода от шест месеца до една година след въвеждането на еврото задължително ще обменя банкноти и монети от левове в евро, като може да въведе такса за тази услуга;
- в периода след изтичането на една година от въвеждането на еврото по своя преценка ще предоставя услугата за обмен на банкноти и монети от левове в евро, като може да изисква такса за тази услуга.

Обмяната на парите в брой ще се извърши чрез прилагане на фиксирания валутен курс, определен от Съвета на ЕС, а именно 1 евро = 1,95583 лв. Фиксираният курс е изразен с шест цифри, с пет знака след десетичната запетая, без закръгляване или съкращаване на курса при извършването на обмяната на парите.

Превалутирането на банковите сметки от левове в евро ще се извърши в деня на въвеждането на еврото, т.е. на 1 януари 2026 г. Всички средства в левове по текущи, депозитни, спестовни и други сметки в местни банки и по платежни сметки при други местни доставчици на платежни услуги ще бъдат превалутирани в евро безплатно на 1 януари 2026 г. Ето защо в предстоящите месеци и преди въвеждането на еврото, гражданите ще бъдат поканени да депозират възможно най-много левови банкноти и монети в банкови сметки. Считано от деня на въвеждането на еврото в България всички безналични плащания ще се извършват само в евро.

Компетентните органи ще предприемат редица мерки за защита на потребителите от нарушения при обмяната на левове в евро.

2. Необходими промени в подзаконовата правна рамка в областта на банкнотите и монетите

Приети са предвидените в Закона за въвеждане на еврото в Република България наредби[17]:

- Наредба № 46 на БНБ от 31 юли 2025г. за първоначално зареждане и подзареждане с евробанкноти, евромонети и стартови комплекти с евромонети;

[17] Съгласно § 7 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона да еврото, Българската народна банка обнародва в „Държавен вестник“ наредбите по чл. 23, ал. 9 и чл. 26, ал. 14 и 15 в срок до три месеца от датата на приемане на Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

- Наредба № 47 на БНБ от 31 юли 2025г. за условията и реда за предоставяне на информация от кредитните институции по чл. 26 от Закона за въвеждане на еврото в Република България и за задържане и извършване на експертна оценка на банкноти и монети в левове;

  Относно Наредба № 18 на БНБ от 2019 г. за контрол върху качеството на банкнотите и монетите в наличнопаричното обращение (обн., ДВ, бр. 80 от 2019 г.; изм. и доп., бр. 91 от 2022 г.). На основание новия Закон за Българската народна банка бе приета новата Наредба № 18 на БНБ от 31 юли 2025 г. за контрол върху качеството на евробанкнотите и евромонетите в наличнопаричното обращение. От момента на влизане в сила на новата наредба (01.01.2026 г.) тя отменя Наредба № 18 на БНБ от 2019 г. за контрол върху качеството на банкнотите и монетите в наличнопаричното обращение (обн., ДВ, бр. 80 о 2019 г.; изм. и доп., бр. 91 от 2022 г.).;

Предстои да бъдат отменени следните наредби на БНБ:

- Наредба № 24 на БНБ от 1999 г. за обмяна на старите банкноти и монети с нови банкноти и монети във връзка с деноминацията на лева (обн., ДВ, бр. 46 от 1999 г.; изм., бр. 68 от 2007 г.);
- Наредба № 39 на БНБ от 2019 г. за номиналната стойност, съдържанието, формата и дизайна на банкнотите и монетите, пускани в обращение (обн., ДВ, бр. 29 от 2019 г.; изм. и доп., бр. 9 и 86 от 2021 г., бр. 41 от 2022 г. и бр. 5 и 54 от 2023 г.).

Мерки, дейности и отговорни лица в областта на дейността на кредитните институции

1. Общи положения

Мандат на БНБ

Задълженията на БНБ по отношение на кредитните институции, другите доставчици на платежни услуги и финансовите институции в страната произтичат от мандата ѝ да регулира и осъществява банков и платежен надзор.

2. Основни направления във връзка с промените

Превалутиране на средства по сметки и депозити

Превалутирането на левове в евро по сметки при банки и други доставчици на платежни услуги ще се извърши на 1 януари 2026 г. Всички средства в левове по текущи, спестовни, попечителски и други сметки в местни банки и по платежни сметки при други местни доставчици на платежни услуги ще бъдат преобразувани в евро еднократно и безплатно на 1 януари 2026 г. Ако договореният лихвен процент по депозита е фиксиран, банката следва да продължи да прилага фиксиран лихвен процент и след въвеждането на еврото.

Механизмът за прехвърляне от фиксиран лихвен процент в левове към фиксиран лихвен процент в евро не следва да води до по-неблагоприятни условия или резултати за страните по трансакцията – както за клиента, така и за банката. В тази връзка преминаването от фиксиран лихвен процент в левове към фиксиран лихвен процент в евро следва да бъде определен по методика на банката, гарантираща, че резултатното лихвено плащане в евро е еквивалентно на това в левове към датата на извършване на превалутирането.

Ако депозитът е договорен с променлив лихвен процент, този параметър ще бъде модифициран по начин, регламентиран в разпоредбите на еврозакона. Преминаването от променлив лихвен процент в левове към променлив лихвен процент в евро следва да бъде определен по методика на банката, гарантираща, че резултатното лихвено плащане в евро е еквивалентно на това в левове към датата на извършване на превалутирането. За разлика от парите в брой, чиято замяна е сравнително трудоемка и логистично по-трудна задача, парите, държани по банкови сметки и по платежни сметки при други доставчици на платежни услуги, ще се превалутират в евро веднага, без да е необходим преходен период. Както беше посочено по-горе в предстоящите месеци гражданите ще бъдат поканени да депозират възможно най-много левови банкноти и монети в банкови сметки. Като се има предвид, че всички средства в левове по сметките ще бъдат превалутирани в евро на 1 януари 2026 г., считано от този ден, безналичните плащания, които преди са се извършвали в левове, ще се извършват изключително в евро.

Превалутиране на кредити

От 1 януари 2026 г. всички заеми, оригинално отпуснати в левове или заеми с валутна клауза в евро, ще се считат за заеми в евро. Не се допуска превалутирането да се използва като условие за предоговаряне на клаузи по вече сключени договори между банките и техните клиенти или като основание за други подобни действия от банките по отношение на техните клиенти, които биха ги поставили в по-неблагоприятна финансова позиция спрямо позицията им преди превалутирането. Същото ще важи и за небанковите институции, които предоставят кредити на клиенти.

Въвеждането на еврото не изисква промени в съществуващите договори за заеми, независимо дали те са заеми в левове или заеми с валутна клауза в евро, тъй като въпросът за тяхното превалутиране е регламентиран от еврозакона. По-конкретно, еврозаконът предвижда, че договорите за кредит остават в сила и сумите, деноминирани в левове в тези споразумения, ще се считат за суми в евро, като те се превалутират по фиксиран курс, изразен до пети знак след десетичната запетая, без никакво обезщетение за длъжниците. Ако договореният лихвен процент по заема е фиксиран, банката следва да продължи да прилага фиксиран лихвен процент и след въвеждането на еврото.

Механизмът за прехвърляне от фиксиран лихвен процент в левове към фиксиран лихвен процент в евро не следва да води до по-неблагоприятни условия или резултати за страните по трансакцията – както за клиента, така и за банката. В тази връзка преминаването от фиксиран лихвен процент в левове към фиксиран лихвен процент в евро следва да бъде определен по методика на банката, гарантираща, че резултатното лихвено плащане в евро е еквивалентно на това в левове към датата на извършване на превалутирането.

Ако заемът е договорен с променлив лихвен процент, този параметър ще бъде модифициран по начин, регламентиран от разпоредбите на еврозакона. Преминаването от променлив лихвен процент в левове към променлив лихвен процент в евро следва да бъде определен по методика на банката, гарантираща, че резултатното лихвено плащане в евро е еквивалентно на лихвеното плащане в левове към датата на извършване на превалутирането.

В тази връзка финансовото състояние на длъжника не трябва да бъде причина за влошаване на лихвените параметри по договора. Промяната на референтните лихвени проценти от левове към евро следва да бъде извършена по достатъчно обоснован и прозрачен начин, който не утежнява финансовото състояние на клиентите и не води до допълнителни разходи спрямо лихвените разходи, които клиентът би направил в левова равностойност на своето задължение.

Банките и другите институции ще трябва предварително да информират клиентите си за предстоящите промени (например три месеца) преди официалното преминаване към еврото, вкл. и чрез оповестяването на страниците си на алгоритъма за преизчисления на лихвения процент.

Не се разрешава превалутиране при курс, различен от фиксирания обменен курс. Превалутиране с обратен обменен курс (непряко котиране) няма да бъде разрешено.

Превалутиране на ценни книжа и други финансови инструменти

От 1 януари 2026 г. всички държавни ценни книжа, оригинално деноминирани в левове, автоматично се превалутират в евро. Въпреки преобладаващите обеми на държавния дълг в балансите на банките и финансовите институции, съществуват и други форми на дългови инвестиции, деноминирани в левове – най-вече инвестиции в първостепенни и подчинени дългове (облигации), издадени от финансови и нефинансови компании на българския пазар, както и инвестиции в акции на български компании, регистрирани в Централния депозитар. Стойността на инвестициите в такива ценни книжа следва също да бъде превалутирана в евро, включително натрупаните до момента резерви от преоценка на справедливата стойност и от амортизация на дълговите инструменти. Промяната на номиналната стойност на дълговите ценни книжа и акциите в централния регистър на ценните книжа се извършва от Централния депозитар. Ефективният лихвен процент в левове, който банката е определила първоначално за отразяване на цената на придобиване на облигациите и амортизирането на главницата по време на периода на инвестицията, се запазва, доколкото този процент не се влияе от валутата на инвестицията.

Ако договореният лихвен процент по ценните книжа или други финансови инструменти е фиксиран, емитентът следва да продължи да прилага фиксиран лихвен процент и след въвеждането на еврото.

Механизмът за прехвърляне от фиксиран лихвен процент в левове към фиксиран лихвен процент в евро не следва да води до по-неблагоприятни условия или резултати за страните по трансакцията. В тази връзка преминаването от фиксиран лихвен процент в левове към фиксиран лихвен процент в евро следва да бъде определен по методика на емитента на инструмента, гарантираща, че резултатното лихвено плащане в евро е еквивалентно на това в левове към датата на извършване на превалутирането.

Ако ценните книжа или други финансови инструменти са договорени с променлив лихвен процент, този параметър ще бъде модифициран по начин, регламентиран от разпоредбите на еврозакона. Преминаването от променлив лихвен процент в левове към променлив лихвен процент в евро следва да бъде определен по методика на емитента, гарантираща, че резултатното лихвено плащане в евро е еквивалентно на лихвеното плащане в левове към датата на извършване на превалутирането.

Аналогични разпоредби се прилагат и спрямо договорите, представляващи по своята икономическа същност дериватни инструменти, при които промяната във условията, реферираща към лева следва да бъдат подчинени на принципите по-горе и на разпоредбите на еврозакона.

Превалутиране на дялови участия в дружества

Банките следва да извършат необходимите промени в счетоводните си системи с оглед на отразяване на промяната във валутата на отчитане на своите инвестиции в дялове от капитала на финансови и нефинансови компании, регистрирани в Република България. Отразяването на промените в номиналната стойност на дяловите участия в капитала на дружества от левове в евро е следствие на съответните промени, които ще бъдат извършени по партидата на съответното дружество в Търговския регистър, но двата процеса следва да бъдат организирани паралелно и промяната на отчитането на дяловите участия следва да бъде предвидена в достатъчно удобен предварителен период от време. Промяната на валутата на отчитане на дяловите участия от левове в евро не е основание за промяна в метода

на осчетоводяване на стойността на тези инвестиции – в този аспект банките и финансовите институции следва да продължават да спазват изискванията, определени в приложимите счетоводни стандарти.

Обезпечения

Промяната в номиналната стойност на обезпеченията, заложени/ипотекирани в полза на банките и финансовите институции следва да бъде автоматично отразена посредством регистъра на особените залози и/или имотния регистър. С цел защита на интересите на лицата, учредили обезпечението, не се допускат други промени в стойността на заложеното/ипотекираното имущество вследствие от автоматичното превалутиране от левове в евро – т.е. замяната на левове с евро не следва да се използва като основание за промяна (както в посока увеличение, така и в посока намаление) в стойността на обезпечението. Промяна в стойността на обезпеченията, учредени в полза на банките и финансовите институции, се допуска извън случаите на автоматична замяна на левове с евро при спазване на приложимата счетоводна рамка и със съответните документи и обосновка.

Отчети на дъщерните дружества

Банките и финансовите институции следва да планират необходимите стъпки за отразяване на замяната на левове с евро по отношение на отчетите, изготвяни от дъщерните им дружества с цел осигуряване на единен подход и съпоставимост при анализа на резултатите от дейността им, както и за осигуряване на еднаква методика с оглед консолидирането на резултатите от дейността на тези дружества в балансите на предприятията майки. Банките предприемат необходимите действия за осигуряване на същите принципи за защита на интересите на клиентите и съпоставимост по отношение на дъщерните дружества, които самостоятелно изготвят финансовите си отчети.

3. Необходими промени в правната рамка в областта на банките, другите доставчици на платежни услуги и финансовите институции

Промени в европейската рамка

Българската народна банка ще предприеме действия по идентифициране и при необходимост уведомяване на официалните органи в ЕС (Европейска комисия, Европейски парламент, Съвет на ЕС) относно

необходимостта от актуализиране на приложимото европейско законодателство (Регламенти на ЕС, директиви и директно приложими делегирани стандарти за изпълнение) по отношение на частите от законодателството, реферирaщи към валутата „български лев“ и замяната на тези части с валута „евро“.

Промени в националната рамка

Българската народна банка е подготвила предложения за законодателни промени с оглед актуализиране на Закона за кредитните институции и Закона за платежните услуги и платежните системи[18]. Българската народна банка ще предприеме стъпки до 1 януари 2026 г. и за актуализиране на издаваните от нея подзаконови нормативни актове.

Мерки, дейности и отговорни лица в областта на платежните системи и други дейности

1. Общи положения

Съгласно чл. 2, ал. 4 от Закона за Българската народна банка централната банка отговаря за организирането, поддържането и развитието на платежните системи в страната, като съдейства за създаването и функционирането на ефективни платежни системи и осъществява надзор върху тях. Промените в инфраструктурите на финансовите пазари са важна част от подготовката за въвеждането на единната европейска валута и присъединяването на България към еврозоната. За тази цел, операторите на платежните системи, банките и другите доставчици на платежни услуги в страната, в координация с Българската народна банка, ще трябва да се подготвят за изпълнение на новите изисквания, като въведат необходимите промени в организацията на работа, използваните форми и документи, както и вътрешните си системи.

Платежни системи

[18] Законът за изменение и допълнение на Закона за платежните услуги и платежните системи е обнародван в ДВ. брой 64 от 5 август 2025 г.

Още с присъединяването си през февруари 2010 г. към системата за брутен сетълмент в реално време на Еврозоната TARGET2[19], като оператор на националния системен компонент TARGET2-BNB, БНБ осигури на банките в страната и на техните клиенти условия за извършване на плащания в евро в реално време. През март 2023 г. БНБ и банките участници в националния системен компонент се присъединиха към новата консолидирана платформа за TARGET услуги на Евросистемата, която обединява платежната система Т2, системата за сетълмент на ценни книжа TARGET2-Securities (T2S) и услугата за незабавни преводи в евро (TIPS), а от 2025 г. – обезпеченията на Евросистемата[20], за целите на паричната политика в еврозоната. С въвеждането на еврото като национална валута платежната система за брутен сетълмент в реално време в левове (RINGS) ще престане да функционира. Плащанията, изпълнявани дотогава през RINGS, ще започнат да се изпълняват като плащания в евро в консолидираната платформа за TARGET услуги.

С цел подготовка за въвеждане на еврото, клиентските плащания в левове, извършвани сега през платежната система, оперирана от „БОРИКА“ АД, включително бюджетните плащания, ще мигрират към SEPA[21] плащания в евро, които ще се изпълняват съгласно техническите и бизнес изисквания, определени с Регламент 260/2012[22] и Регламент 2024/886[23] по отношение на незабавните кредитни преводи.

В тази връзка на 9 юли 2024 г. беше реализиран проект за осигуряване на пълна SEPA достижимост на доставчиците на платежни услуги в БИСЕРА посредством директното участие на БНБ в платежната система STEP2,

---

19 Трансевропейска автоматизирана система за брутен сетълмент на експресни преводи в реално време

20 Eurosystem Collateral Management System (ECMS)

21 SEPA - Single Euro Payments Area

22 Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския Парламент и на Съвета от 14 март 2012 година за определяне на технически и бизнес изисквания за кредитни преводи и директни дебити в евро и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009, изменен с Регламент (ЕС) 248/2014

23 Регламент (ЕС) 2024/886 на Европейския парламент и на Съвета от 13 март 2024 година за изменение на регламенти (ЕС) № 260/2012 и (ЕС) 2021/1230 и на директиви 98/26/ЕО и (ЕС) 2015/2366 по отношение на незабавните кредитни преводи в евро

оперирана от EBA Clearing. С това се осигури възможност на банките и небанковите доставчици на платежни услуги в БИСЕРА да бъдат достижими страни в STEP2 през БНБ и да нареждат и получават SEPA клиентски преводи в SEPA зоната.

От 3 декември 2024 г. БНБ се включи като централна банка в услугата на Евросистемата TIPS (Target Instant Payment Settlement) и осигури присъединяването на платежната система БИСЕРА и банки към TIPS, за да извършват местни и презгранични клиентски незабавни плащания в евро, съгласно схемата на Европейския платежен съвет SEPA Instant Credit Transfer (SCT Inst) – кредитни преводи, изпълнявани на принципа 24/7/365, в рамките на максимум 10 секунди от задължаване на сметката на платеца до заверяване на сумата по сметката на получателя и получаване на съответното потвърждение от платеца.

Платежната система БОРИКА ще премине към обработка на инициирани чрез платежни карти платежни операции в евро, като предприеме необходимите подготвителни действия за присъединяване към консолидирана платформа за TARGET услуги.

Горепосочените дейности ще изискват подготовка и промени във вътрешните системи на БНБ, банките и другите доставчици на платежни услуги.

Системи за сетълмент на държавни ценни книжа

При присъединяване на България към еврозоната ще се извърши цялостно превалутиране на намиращия се в обращение вътрешен държавен дълг и преминаване към плащания в евро за операциите по управление на дълга на вътрешния пазар. В тази връзка са финализирани подготвителни дейности, които позволяват на Депозитаря на държавни ценни книжа в БНБ (ДДЦК) да извършва сетълмент по сделките с ДЦК, деноминирани в евро, в платформата на Евросистемата за сетълмент на ценни книжа TARGET2-Securities и да продължава да предоставя услугите си в съответствие с пазарните стандарти и изискванията на Евросистемата. На 11 септември 2023 г. ДДЦК мигрира успешно към T2S.

Статистика

Въвеждането на еврото като официална парична единица ще доведе до промени в събирането, обработката и разпространението на официалната статистическа информация, съставяна от БНБ. За целта БНБ ще адаптира правилата за изготвяне на статистически отчети в съответствие с изискванията за страните от еврозоната, като ще бъде необходимо изготвянето на данни на по-подробно ниво на дезагрегация и в по-кратък срок, а в някои случаи и установяването на изцяло нови статистически изследвания. Ще бъде въведена нова отчетност за банките, финансовите институции, платежните институции и дружествата за електронни пари с подробни данни за кредитите и кредитния риск, съгласно Регламент (ЕС) 2016/867 на Европейската централна банка[24], която ще замени настоящата отчетност за целите на централния кредитен регистър. Българската народна банка ще превалутира в евро всички съставяни от нея исторически серии от данни, считано от първия публикуван отчетен период, за всяка от областите на статистиката от нейна компетентност.

Горепосочените дейности ще изискват подготовка и промени във вътрешните системи на БНБ, банките и другите доставчици на платежни услуги, както и отчитане на по-голям обем данни от подателите на статистическа информация.

Плащания в евро от/към бюджетни организации

Българската народна банка и Министерството на финансите в близко сътрудничество и взаимодействие с всички участници в процеса на извършване на бюджетните плащания в т. ч. банките, Асоциацията на банките в България (АББ) и системните оператори, регламентираха в ново съвместно указание изискванията за структурата, формата и съдържанието на платежните документи за целите на изпълнение на преводи от/към сметки на бюджетни организации в XML формат съгласно стандарт ISO 20022 за кредитен превод (ДДС № 03/25.06.2025 г., № БНБ-90327/25.06.2025 г.), което влиза в сила от 01.01.2026 г. Така за всички плащания от/към бюджета е регламентиран единен формат в съответствие с техническите изисквания за формата на съобщенията съгласно чл. 5 от

[24] Регламент (ЕС) 2016/867 на Европейската централна банка от 18 май 2016 година относно събирането на подробни данни за кредитите и кредитния риск (ЕЦБ/2016/13).

Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 г. за определяне на технически и бизнес изисквания за кредитни преводи и директни дебити в евро, в сила от 01.10.2023 г.

Подготовката на миграцията на бюджетните плащания към стандартите на SEPA и въвеждането на еврото, като официална парична единица в Република България, включва и разработването на съвместни указания на Министерството на финансите (МФ) и БНБ, които обединяват и актуализират съществуващи изисквания и въвеждат новите промени и технически изисквания, свързани с обслужването на бюджетните плащания при спазване изискванията на SEPA схемите за кредитни преводи и стандарт ISO 20022 XML. С ново съвместно указание на МФ и БНБ ДДС № 05/17.07.2025 г., № БНБ-102194/17.07.2025 г. се регламентира обслужването на сметки на бюджетни организации и бюджетни плащания – основни въпроси и изисквания, процедури за централизация и технология за плащания чрез СЕБРА, в сила също от 01.01.2026 г.[25]

Подуправителят на БНБ, ръководещ управление „Банково“, утвърди ново (в сила от 1 януари 2026) Указание 13-1025, с което се определят служебно запазените от БНБ кодове за идентификатор на вида сметка в съответствие с изискванията на Наредба № 13 на БНБ за прилагането на международен номер на банкова сметка и за БАЕ кодове.

Дефинирани, възложени и реализирани са и необходимите промени в СЕБРА, с цел осигуряване на възможност чрез СЕБРА да се извършват плащанията в новата платформа на БИСЕРА6 във формат ISO 20022 XML.

В хода на подготовката на миграцията на бюджетните плащания към SEPA бяха обсъдени и възможностите за оптимизиране на платежни процедури и банковото обслужване от БНБ на сметките на НАП за събиране на публични държавни вземания.

За подпомагане прехода към прилагането на SEPA платежните схеми, процедурите по сетълмент и обмен на информация по отношение централизацията на администрираните от НАП приходи, към банково

[25] С изключение на две разпоредби, които влизат в сила от 1 август 2025 г.

обслужване от БНБ преминават сметките и плащанията на НАП за данъчни, осигурителни и други приходи, както и възстановяването на надвнесени суми от тези сметки на НАП чрез процедурите на СЕБРА. С оглед оптимизиране организирането на цялостния процес, свързан с въвежданите промени по отношение на бюджетните плащания, които засягат и голям брой потребители на платежни услуги (в т.ч. задължените към НАП лица), този проект се реализира от 01.10.2023 г.

След провеждането на национални тестове за проверка готовността на всички системи и процедури, считано от 01.10.2023 г. бюджетните плащания се извършват в съответствие със SEPA схемите за кредитни преводи и стандарт ISO 20022 XML.

В тази връзка беше приета промяна в чл. 148 от Закона за платежните услуги и платежните системи, която осигурява съответствие с изискванията на SEPA, където платежните системи нямат лимит на стойността на обработваните нареждания за превод.

2. Необходими промени в правната рамка на платежните системи и други дейности

Необходимите промени в платежните системи, системите за сетълмент на ценни книжа и статистиката налагат подготовка и приемане на промени в Закона за Българската народна банка, Закона за платежните услуги и платежните системи[26], Валутния закон, Закона за държавния дълг, както и в съответните подзаконови актове.

6.3 Небанков финансов сектор

Небанковият финансов сектор в България е от особено важно значение за развитието и адекватното функциониране на икономиката на страната и е основен фактор за стабилността и развитието ѝ. Съществена негова специфика е, че обхваща много широк кръг от обществени отношения в пенсионноосигурителния, застрахователния и капиталовия пазар. В процеса на подготовката и въвеждането на еврото се обръща специално

[26] Законът за изменение и допълнение на Закона за платежните услуги и платежните системи е обнародван в ДВ. брой 64 от 5 август 2025 г.

внимание на публичните компании и другите емитенти на ценни книжа, на управляващите дружества, на колективните инвестиционни схеми и другите предприятия за колективно инвестиране, на инвестиционните посредници, пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях фондове, на застрахователите, презастрахователите и застрахователните посредници и на всички групи заинтересовани лица в областта на небанковия финансов сектор. Предприеманите в тази връзка действия своевременно се съгласуват със заинтересованите лица и техните представителни организации.

Поднадзорните на КФН предприятия от небанковия финансов сектор се подготвят своевременно за работа с еврото. Експертно отговорна за оперативната подготовка на този сектор е РГ „Небанков финансов сектор“ с водеща институция Комисията за финансов надзор.

Мандат на КФН

Задълженията на КФН по отношение на предприятията от небанковия финансов сектор произтичат от мандата ѝ да регулира и осъществява надзор върху дейността на тези дружества и да гарантира стабилността на небанковия финансов сектор.

При осъществяване на предоставените ѝ чрез Закона за Комисията за финансов надзор (ЗКФН) функции и правомощия КФН се ръководи от следните цели:

- защита на интересите на инвеститорите, застрахованите и осигурените лица;
- осигуряване на стабилност, прозрачност и доверие на финансовите пазари;
- осигуряване на адекватна и стабилна инфраструктура на финансовите пазари.

Преминаването към еврото се осъществява по начин, който не уврежда финансовите интереси на инвеститорите, застрахованите и осигурените лица, както и на предприятията от небанковия финансов сектор.

Превалутиране на финансови инструменти

С присъединяването на България към еврозоната ще се превалутират от левове в евро както номиналните, така и пазарните стойности на финансовите инструменти.

Промените в размера на капитала на предприятията от небанковия финансов сектор от левове в евро ще се отразяват автоматично по партидата на предприятието в търговския регистър на 1 януари 2026 г. Правилата относно промяната в номиналната стойност на капитала на предприятията от небанковия финансов сектор са уредени в чл. 31 от Закона за въвеждане на еврото в Република България.

Въвеждането на еврото предполага превалутиране на стойността на акции, облигации, акции и дялове на инвестиционни фондове, дялове на пенсионни фондове, както и на другите финансови инструменти. В съответствие с националните правила за превалутиране на акции и дялове на търговските дружества, които ще бъдат приложени по отношение на всички сектори в икономиката на страната, при превалутирането от левове в евро на стойността на финансовите инструменти ще се използва изцяло официалният валутен курс на превалутиране, т.е. чрез прилагане на всичките пет десетични знака. Само след като стойността на финансовия инструмент бъде превалутирана в евро, при използване на официалния валутен курс, стойността може да бъде закръглена по съответни правила. Тези правила ще се съобразяват със спецификата на всеки конкретен финансов инструмент. Превалутирането се предшества от процес по подготовка от страна на „Централен депозитар“ АД чрез адаптиране на поддържаните регистри и системите за клиринг и сетълмент, и от страна на „Българска фондова борса“ АД и другите места за търговия чрез актуализиране на системите за търговия. Подготовката следва да започне на 1 юли 2025 г. и да продължи най-късно до 1 януари 2026 г. Комисията за финансов надзор, в качеството ѝ на отговорна институция, ще подпомогне тази подготовка.

Системи за сетълмент на ценни книжа

При присъединяване на България към еврозоната ще се извърши цялостно превалутиране на финансовите инструменти, регистрирани при

централен депозитар на ценни книжа, получил лиценз от КФН, съгласно съответните правила.

На 1 януари 2026 г. „Централен депозитар“ АД превалутира автоматично от левове в евро номиналната стойност на безналичните финансови инструменти, вписани в централния регистър на ценни книжа, при спазване на нормативно определените правила за превалутиране и закръгляване. „Централен депозитар“ АД ще извършва подготвителни дейности, за да гарантира сетълмента по сделките и да продължи да предоставя услугите си в съответствие с пазарните стандарти и приложимите изисквания. „Българска фондова борса“ АД и останалите места за търговия ще извършват съответните подготвителни действия за подготовка на своите системи за новите изисквания. С цел осигуряване на ефективен и сигурен преход към еврото и на основание § 4 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за въвеждане на еврото в Република България в срок от три работни дни преди 1 януари 2026 г. всички сделки и операции с безналични финансови инструменти ще бъдат преустановени. Сетълментът по сметките за парични средства при сделки с финансови инструменти, сключени в левове преди 1 януари 2026 г., които ще бъдат приключени на 1 януари 2026 г. или след тази дата, се извършва в евро и в съответствие с приложимите правила за окончателност на сетълмента.

Горепосочените дейности налагат промени във вътрешните системи на централния депозитар на ценни книжа, регулирания пазар и останалите места за търговия. На 12 септември 2023 г. „Централен депозитар“ АД завърши миграцията си към платформата на Евросистемата за сетълмент на ценни книжа TARGET2-Securities (T2S), като прехвърли сетълмента на близо 80 деноминирани в евро ценни книжа към T2S.

Прехвърлянето на услугите по сетълмент към T2S на деноминираните в евро емисии ценни книжа дава възможност за плавен преход, като след превалутирането на деноминираните в левове емисии на датата на въвеждане на еврото ще бъде подсигурена бързата и ефективна миграция на сетълмента на тези емисии към платформата на Евросистемата.

Счетоводна отчетност, финансова и нефинансова информация

От 1 януари 2026 г. всички предприятия от небанковия финансов сектор, които са поднадзорни на КФН, следва да отчитат своите дейности в евро. С

цел осигуряване на приемственост на отчитането пазарните ставки, индекси и/или показатели за изпълнение също следва да бъдат превалутирани в евро.

Подобно на задълженията на публичния сектор, предприятията от небанковия финансов сектор следва да изготвят своите финансови отчети и справки в левове за отчетната 2025 г. След въвеждането на еврото във финансовите отчети и справките за отчетната 2026 г. представяните данни, които се отнасят за предходен отчетен период (2025 г.), следва да се превалутират в евро.

За целите на счетоводното отчитане КФН, съвместно с предприятията от небанковия финансов сектор, извършва подготовка по превалутиране на финансовите инструменти и дялове, както и на задълженията и салдата по счетоводните сметки (записи).

Информационни системи

При необходимост, предприятията от небанковия финансов сектор ще адаптират своите ИС за работа с еврото и ще създават среди, в които да тестват хардуерните и/или софтуерните промени по ИС, в периода от 01 октомври 2025 г. до 31 декември 2025 г.

„Централен депозитар“ АД следва да адаптира поддържаните от него регистри. „Българска фондова борса“ АД и останалите места за търговия е необходимо да актуализират системите си за търговия. Процесът ще започне на 1 юли 2025 г.и ще приключи до 1 януари 2026 г. В този период ще се провеждат симулации и тестване на промените в информационната структура, резултатите от които ще се представят на Комисията за финансов надзор и други компетентни държавни органи.

Промени в правната рамка

В съответствие със сроковете и критериите, определени в еврозакона, КФН е извършила преглед на секторното законодателство с оглед установяване на необходимостта от промени. Голяма част от тези промени са направени в преходните и заключителните разпоредби на еврозакона. Промените са в съответствие с приетите на национално ниво правила за превалутиране и оповестяване

Комисията за финансов надзор е актуализирала своевременно подзаконовата си нормативна уредба, с оглед съобразяването ѝ с

променената законова рамка, като при разработване на промените във връзка с въвеждането на еврото са отчетени спецификите на предприятията от небанковия финансов сектор. Промените в подзаконовите нормативни актове са приети от Комисията за финансов надзор и са обнародвани в ДВ, бр. 20 от 11.03.2025 г.

6.4Частен нефинансов сектор

Подготвителните дейности в сектора на нефинансовите компании ще се координират, осъществяват и наблюдават от работна група „Нефинансов сектор“. Самата оперативна подготовка няма да се различава съществено от дейностите, планирани за субектите на публичния сектор. Например, подобно на публичните предприятия и администрация, от нефинансовите предприятия ще се изисква да се адаптират към задължението за двойно обозначаване на цените, което ще се прилага от 8 август 2025 г. и ще бъде в сила 12 месеца до 8 август 2026 г. Задължението за двойно обозначение и отчитане на цените в левове и евро ще бъде относително по-обременяващо за търговците, които предлагат голямо разнообразие от стоки/услуги, което предполага по-голяма натовареност и тежест от преизчисляването на цените. В допълнение към ценовите листи, всички търговци следва да посочат цените си в левове и в евро и в рекламните материали, публикувани от компаниите на интернет страници и в други медии.

Счетоводство

Счетоводни документи

Във връзка с въвеждането на еврото като официална парична единица на Република България не се променят разпоредбите на Закона за счетоводството, относно съставянето на първичните счетоводни документи и минималните реквизити, които те трябва да съдържат.

Всички първични и вторични счетоводни документи, регистри, справки, декларации и др. подобни, съдържащи счетоводна информация, както и стопански операции в предприятието на и след датата на въвеждането на еврото се съставят и осчетоводяват в евро. На датата на въвеждане на еврото в Република България, 1 януари 2026 г., салдата по счетоводните

сметки в левове се преизчисляват в евро в съответствие с утвърдените правила за превалутиране и закръгляване.

Документи в левове, издадени преди датата на въвеждане на еврото и неотразени в счетоводството на предприятието преди датата на въвеждане на еврото, но след приемане на годишния финансов отчет за съответния период, се осчетоводяват в текущия период в евро. В случай че този документ ще бъде отнесен за периода преди датата на въвеждане на еврото и годишния финансов отчет не е приет, той се осчетоводява в левове.

Документи, издадени в друга чуждестранна валута, след датата на въвеждане на еврото се преизчисляват в евро, съгласно правилата на националните и международни счетоводни стандарти, като се прилага курсът на еврото към тази чуждестранна валута.

Годишни финансови отчети

Годишните финансови отчети следва да се изготвят във валутата, която е официална парична единица на страната в края на отчетната година. Това означава, че по подобие на задълженията на публичните и небанкови финансови субекти, частните нефинансови такива следва да отчетат своите активи, пасиви, собствен капитал и суми за финансиране в левове за отчетната 2025 г., и в евро - за отчетната 2026 г. След въвеждането на еврото през 2026 г. представяните данни, отнасящи се за предходен отчетен период (2025 г.), следва да се превалутират в евро.

В приложенията към годишния финансов отчет е необходимо да се оповести причината за промяна в отчетната валута от левове в евро.

Информационни системи

С цел плавното преминаване към работа с еврото е необходимо да се адаптират към новата валута всички информационни системи на частния нефинансов сектор, които извършват операции с финанси и финансова информация, като специално внимание следва да се обърне на ИС на малките и средни предприятия (МСП).

Малките и средните предприятия следва да създадат инвентар от ИС, които ще бъдат засегнати, както и списък от хардуер, който следва да бъде сменен или актуализиран. Информационните системи следва да могат да работят с левове и евро, за да се справят с изискванията в периода на

двойно обозначаване на цените и двойно обращение на двете валути. В случай че ИС на дадено предприятие е свързана със системите на негови бизнес партньори, доставчици и други, следва да се осигури продължаващата съвместимост и след въвеждането на еврото.

Представителите на частния нефинансов сектор следва да започнат работа по адаптацията на своите ИС и да тестват новия хардуер и/или софтуер възможно най-рано преди въвеждането на еврото. Компаниите ще поемат разходите си за промени в техните ИС и всички други корекции, свързани с въвеждането на единната европейска валута.

С цел подпомагане на МСП при адаптирането на техните ИС работна група „Нефинансов сектор“ към Координационния съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната изготви *Насоки за адаптиране на информационните системи, обработващи финансова информация, на предприятията в нефинансовия сектор във връзка с въвеждане на еврото в Република България*, които могат да се намерят на интернет страницата за еврото – evroto.bg.[27]

Статистическо отчитане

От датата на въвеждане на еврото представителите на частния нефинансов сектор следва да изготвят и публикуват своите статистически данни в евро. По подобие на задълженията на публичните институции по отношение на статистиката, статистическата информация за отчетната 2025 г. следва да бъде в левове, а от датата на членство в еврозоната – в евро.

С цел предоставяне на подробни разяснения за правилата и процедурите при въвеждане на еврото като парична единица на Република България във връзка със счетоводното отчитане работна група „Нефинансов сектор“ към Координационния съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната изготви *Насоки за прилагане на Глава четвърта, Раздел II „Счетоводни документи“* от Закона за въвеждане на еврото в

[27] evroto.bg :: Документи

Република България, които могат да се намерят на интернет страницата за еврото – evroto.bg.[28]

Инструменти за предплатено плащане

Инструментите за предплатено плащане като предплатени карти за мобилни телефони, карти за гориво, карти за плащане на паркинг, билети/карти за градския транспорт, подаръчни карти, ваучери, пощенски марки и др., издадени преди въвеждането на еврото в левова равностойност, на които стойностите са изразени в левове, се използват и след датата на въвеждане на еврото до изтичане на срока им или се реализират в търговската мрежа до изчерпване на наличностите при прилагане на официалния валутен курс и в съответствие с правилата за превалутиране и закръгляване. Това правило важи и за стоки и услуги, чиято продажна цена е поставена трайно и непосредствено върху тях в процеса на производството. С присъединяването на България към еврозоната тези инструменти и стоки следва да се издават/произвеждат единствено в новата валута.

Търговия

С цел да се улесни въвеждането на еврото, от 1 януари 2026 г. рестото при заплащане в брой следва да бъде изплатено от търговските обекти изцяло в евро, освен ако търговецът няма достатъчна моментна наличност да върне остатъка изцяло в евро – в този случай връща остатъка изцяло в левове. За тази цел компаниите и търговците ще бъдат снабдени с евробанкноти и монети още преди датата на въвеждане на еврото. Ще се прилага и правилото, според което в преходния период на двойно обращение на двете валути търговецът няма да бъде задължен в една сделка да получи повече от 50 броя монети в левове.

В периода на двойно обращение при рекламация на стока или услуга, когато потребителят има право да развали договора и да му бъде възстановена заплатената от него сума, търговецът връща платената сума изцяло в евро. Когато търговецът няма достатъчна наличност да върне платената сума в евро, следва да върне платената сума изцяло в левове. При

[28] evroto.bg :: Документи

връщане на остатъка или на платената сума в евро търговецът следва да предоставя устно информация относно паричната стойност на остатъка или платената сума в левове, при поискване от потребителя.

6.5Права и защита на потребителите

Отговорна на оперативно ниво за защитата на потребителите в процеса на подготовката на България за членство в еврозоната е работна група „Защита на потребителите“, с водещи институции Министерството на икономиката и индустрията и Комисията за защита на потребителите. Работната група фокусира своята работа в следните направления:

Двойно обозначаване на цените

С цел улесняване на адаптацията към новата валута и предоставяне на информация за цените, в Закона за въвеждане на еврото в Република България е регламентирано задължение за двойно обозначаване в левове и евро на цените на стоките и услугите. По време на този период цените на всички стоки и услуги, които се предлагат на потребители, се обозначават в евро и в левове, поставени в непосредствена близост една до друга, изписани ясно, четливо, недвусмислено и лесно разбираемо, с еднакъв по размер, вид и цвят шрифт и по начин, който не въвежда потребителите в заблуждение. Превалутирането на цените от левове в евро се извършва, като числовата стойност в левове се раздели на пълната числова стойност на официалния валутен курс, изразен с шест цифри с всичките пет знака след десетичната запетая.

Съгласно Препоръка на Комисията от 10 януари 2008 г. относно мерките за улесняване на бъдещо преминаване към еврото, периодът на двойно обозначаване на цените следва да започне възможно най-рано след официалното приемане от Съвета на неотменимо фиксирания обменен курс между лева и еврото и да остане в сила за срок от най-малко шест месеца и най-много една година след въвеждането на еврото. След изтичане на този срок двойното обозначаване следва да бъде прекратено, за да се даде на гражданите възможност да свикнат напълно с новата валута.

Опитът на държавите членки, последно въвели еврото, показва, че това задължение е дало много добри резултати. То е спомогнало за

предотвратяване увеличението на цените, позволявайки на потребителите да се информират за цените посредством възможността за улеснено сравняване на същите.

Разпоредбите на еврозакона предвиждат задължението за двойно обозначаване на цените да започне да действа от 8 август 2025 г. и да приключи 12 месеца след тази дата, тоест до 8 август 2026 г.

Специално внимание ще се обърне на търговците и доставчиците на услуги, които следва да показват цените на своите продукти и/или услуги в двете валути по време на периода на двойно обозначаване на цените, освен в случаите на чл. 15, ал. 3 от Закона за въвеждане на еврото в Република България, който урежда изключенията от това правило. При търговски съобщения и реклама в аудио- и видеоформат, които имат за цел насърчаване продажбата на стоки и услуги, извън посочените законови изключения, цените може да се представят устно само в левове до датата на въвеждане на еврото, а след нея, само в евро.

Контрол върху превалутирането и закръгляването на цените от левове в евро

Точното и правилно превалутиране на цените от левове в евро според определените в еврозакона правила за превалутиране и закръгляване е основно средство за предотвратяване на риска от увеличение на цените в резултат на въвеждане на еврото.

За да се обезпечи спазване на разпоредбите на Закона за въвеждане на еврото в Република България в периода на двойното обозначаване на цените, Комисията за защита на потребителите и другите контролни органи ще осъществяват контрол за правилното превалутиране и закръгляване на цените от левове в евро.

По отношение спазването от страна на търговците на задълженията за правилното превалутиране и закръгляване на цените от левове в евро, Законът за въвеждане на еврото в Република България предвижда изрични текстове за налагане на санкции и принудителни административни мерки в случаи на неспазване на тези задължения.

Наблюдение на цените

Цялостното и редовно информиране на гражданите за движението на средните цени на определени стоки и услуги е важен елемент от мерките за защита на потребителите.

От 8 август 2025 г. до 8 август 2026 г. търговците на дребно (на храни, напитки, тютюневи изделия, лекарства и нехранителни стоки) с оборот над 10 млн. лв. са длъжни да публикуват ежедневно на интернет страниците си информация за деня за индивидуалните продажни цени на предлаганите от тях стоки от състава на голямата потребителска кошница, определени от Комисията за защита на потребителите. Въз основа на информацията от търговците, Комисията за защита на потребителите ще публикува ежедневно индивидуалните продажни цени на публично достъпен интернет портал.

Целта на мярката е българските граждани да са редовно информирани за движението на цените, което ще спомогне за намаляване на недоверието и страхът, че цените ще се увеличат необосновано, както и да не се създава погрешно разбиране за значително увеличение на ценовото ниво и спад на жизнения стандарт в резултат на въвеждане на еврото.

Контрол върху необоснованото повишаване на цените

Една от основните тревоги на гражданите при замяната на валутата е дали това няма да доведе до цялостно поскъпване на живота. С цел предотвратяването на този риск Законът за въвеждане на еврото в Република България постановява в периода на двойно обозначаване на цените търговците, които предлагат стоки и услуги на потребители, да формират цените си добросъвестно и прозрачно, като всяко увеличение на цените следва да бъде обосновано от обективни икономически фактори. Търговците са длъжни при поискване да представят на контролните органи доказателства за наличието на обективни икономически фактори.

По този начин потребителите ще бъдат защитени от необясними скокове в цените на стоки и услуги, свързани с въвеждането на еврото, което е особено важно за социално уязвимите групи и за запазване на покупателната способност на домакинствата. Това, от своя страна, ще повиши доверието на обществото в справедливостта на процеса по въвеждане на еврото.

В тази връзка скоро след публикуването на положителните конвергентни доклади за България по отношение на готовността ѝ за присъединяване към еврозоната контролните органи започнаха интензивна работа и обединиха усилията си срещу некоректни търговци. През юни 2025

г. Националната агенция за приходите (НАП), Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) и Комисията за защита на потребителите (КЗП) подписаха споразумение за сътрудничество, което регламентира и синхронизира действията на трите институции и обмена на информация между тях. Целта е да се гарантират защита на потребителите, производителите и търговците, както и осигуряване на конкурентна пазарна среда.

6.6 Комуникация

Комуникационна и информационна кампания за еврото

Замяната на лева с еврото ще засегне всеки човек, живеещ или пътуващ от и до България, а доброто информиране на обществеността за въвеждането на еврото е от решаващо значение за успешното протичане на процеса. Поради тези причини се предвижда провеждането на национална информационна и комуникационна кампания за въвеждането на еврото в страната, която да популяризира процеса на подготовка на страната ни за присъединяване към еврозоната, както и в първите месеци от фактическото членство на България и да запознае аудиторията с всички произтичащи от приемането на еврото ефекти за гражданите, бизнеса и държавата.

Провеждането на кампанията се реализира със съвместните усилия на всички институции, участващи в процеса. През ноември 2022 година от Координационния съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната е приета **Комуникационна стратегия за информация и публичност на присъединяването на България към еврозоната**, в която са заложени принципите и задачите на информационната и комуникационна кампания, отговорните институции, етапите за изпълнение, целевите групи, каналите за разпространение на информацията и др. На заседание на Координационния съвет, проведено през м. август 2023 г., беше констатирана необходимост стратегията да бъде актуализирана.

По смисъла на стратегията (актуализирана на 03.10.2023 г. и на 19.02.2024 г.) информационната кампания е насочена към предоставяне на точна, достъпна, разбираема, навременна и всеобхватна информация за процеса на подготовка на България за въвеждане на еврото, както и към предоставяне на необходимата информация в първите месеци от фактическото присъединяване на държавата към еврозоната. В същото

време тя цели да противодейства на всяка дезинформация, която заблуждава за ефектите от членството в еврозоната и насажда необосновани притеснения у гражданите от тази ключово важна стъпка за повишаване на стандарта на живот в България.

Стратегията е актуализирана и с оглед променената перспектива за приемането на еврото в България, като взима предвид и променената комуникационна среда по темата.

Доброто информиране и повишаването на финансовата грамотност по отношение на еврото ще спомогнат за осигуряване на широка обществена подкрепа за проекта, както и за ефективното протичане на цялата подготовка. В кампанията са предвидени комуникационни дейности за разясняване на мерките за защита на потребителите, като са предвидени да бъдат осъществени съответните информационни дейности за запознаване на обществото с евробанкнотите и евромонетите, както и техните защити от фалшифициране.

Информационната кампания включва дейности на територията на цялата страна, за да достигне до всички групи от обществото. Кампанията използва разнообразен микс от комуникационни канали и инструменти, в т.ч средствата за масова информация и директна комуникация с гражданите – електронни медии (телевизия и радио); печатни медии (вестници и списания); интернет медии (сайтове) и социални мрежи; външна и вътрешна реклама, социални мрежи; дигитално пространство, интернет информационни страници и платформи; печатни издания и печатни материали; публични събития; обучения; лидери на мнение от съответната социална общност/организации, подкрепящи съответната уязвима група; популярни лица и други. Изборът им зависи от спецификата на целевите групи, техните очаквания и нагласи.

За целта на кампанията е специално създадена интернет страница за еврото (evroto.bg), а като комуникационен канал се ползват и интернет страниците на Министерството на финансите, БНБ и на всички други отговорни институции.

В рамките на кампанията ще се създават, изработват и разпространяват аудио-визуални, дигитални и печатни статични и динамични информационни, образователни и рекламни материали в медии, издания и

платформи, в социални канали и мрежи, външна реклама, видеоклипове, радиоспотове и друго видео и аудио съдържание, като могат да бъдат използвани и материали, предоставени от Европейската комисия и ЕЦБ. Предвижда се и провеждането на множество национални и регионални събития, насочени към широката общественост и специализирани таргет групи, в т.ч пресконференции, както и събития с обхват целеви групи, които не са активни в интернет и/или нямат необходимите технически средства.

Принципи на комуникационната кампания

Кампанията ще бъде основана на следните принципи:

- ✓ Откритост в предоставянето на информация – в максимална степен отговор по достъпен начин на поставени от гражданите и бизнеса въпроси.
- ✓ Прозрачност и обратна връзка – отговорните институции следва да бъдат достъпни за всеки заинтересован от процеса на въвеждането на еврото и да отговорят на въпроси по темата с оглед на своята компетентност.
- ✓ Координация в предоставяната информация – отговорните институции не следва да предоставят противоречаща си информация. Отделните материали, изготвени съгласно информационната кампания, следва да имат унифициран дизайн и слоган, съгласно член 4, параграф 1 от Препоръката на Европейската комисия относно мерките за улесняване на бъдещото преминаване към еврото. Използване и на общ хаштаг #Заевросто - с цел постигане на хомогенност в кампанията, а не фрагментиране.
- ✓ Качество на информацията – предоставената информация следва да е пълна, навременна и достъпна и да е съобразена с различните целеви групи.
- ✓ Достъпност на езика – информацията, свързана с приемането на еврото, следва да е достъпна и за хора със специални потребности. Освен на български, информацията следва да се изготви и на други езици, включително брайлова азбука, а съобразно новите законодателни решения – тя трябва да се предоставя и чрез използване на жестов език.
- ✓ Ефективност и ефикасност – информацията следва да се разпространява чрез използване на всички видове информационни инструменти и канали, които достигат най-бързо и лесно до обществеността и отделните целеви групи и се постигнат съответните желани резултати.

Институции, участващи в кампанията

Всички компетентни публични институции, както и значителна част от частния сектор и гражданското общество, бизнес и синдикални организации, професионални общности е важно да участват пряко или непряко в реализацията на информационната кампания. С цел осигуряването на широк обхват на информационната кампания са привлечени партниращи институции, които да провеждат информационни дейности в рамките на своите компетенции, съобразно спецификите на темите, изискващи целево и специфично информиране на българските граждани. Това са Министерството на труда и социалната политика (с цел обхващане на хора с увреждания и социално уязвими групи), Икономическия и социален съвет към Народното събрание (ИСС), Министерството на транспорта и съобщенията чрез „Български пощи“ АД, Комисията за защита на потребителите, Националната агенция за приходите и Агенция „Митници“, Комисията за финансов надзор, Министерството на външните работи, Министерството на иновациите и растежа, както и с партньорството на Асоциацията на банките в България, Националното сдружение на общините в Република България и други неучастващи пряко в процеса на въвеждане на еврото - медии, кредитни институции, неправителствени организации, мобилни оператори, университети, училища и други.

При подготвянето на добре координирана информация за разпространение от различни източници ще е налице желаният ефект, а именно достигането на информацията до възможно най-широк кръг български граждани.

Финансиране

За успешното реализиране на Комуникационната стратегия е предвиден финансов ресурс. Финансирането на дейностите, свързани с осъществяването на кампанията, е осигурено от държавния бюджет, както и съответно необходимите разходи са заложени в рамките на годишните бюджети на участващите институции. Предвиждат се възможности за партньорство и подкрепа от ЕК и ЕЦБ при осъществяване на разнообразни дейности по кампанията.

Целеви групи

Целевата група на кампанията е широката общественост. За да бъде осигурен планираният широк обхват на кампанията, са определени конкретни целеви подгрупи, на които да се обърне особено внимание, а именно:

- ✓ домакинства;
- ✓ всички работещи хора, независимо дали имат или не депозити и кредити в банките;
- ✓ ученици и студенти;
- ✓ пенсионери;
- ✓ малък и среден бизнес;
- ✓ представители на публичния сектор;
- ✓ кредитни институции и предприятия от небанковия финансов сектор у нас;
- ✓ инвеститори, застраховани и осигурени лица;
- ✓ работодатели;
- ✓ синдикати;
- ✓ туристи и постоянно пребиваващи в България чужденци;
- ✓ журналисти;
- ✓ неправителствени организации;
- ✓ уязвими групи - съгласно чл. 2, ал. 2 от Препоръката на Комисията относно мерките за улесняване на бъдещо преминаване към еврото, следва да се създадат специални информационни дейности за трудно достижими групи от населението като хора, живеещи в отдалечени и/или недобре развити области, представители на етнически малцинствени групи, безработни, пенсионери, лица със специални потребности (страдащи от физически, сетивни или умствени заболявания), както и граждани, за които достъпът до информация е труден – като бездомни хора, затворници и други.

Проучвания на общественото мнение

В рамките на комуникационната кампания ще се проведат поредица от представителни социологически проучвания и фокус групи с цел проследяване на нагласите и информираността в обществото за въвеждането на еврото (страховете и очакванията на гражданите, свързани с промяната, както и причините за тях). Резултатите от изследванията ще бъдат представяни своевременно както пред разнообразни групи заинтересовани страни – медии, бизнес, НПО, така и пред широката общественост. Информацията от проучванията ще бъде основата за

своевременното адаптиране на информационната и комуникационна кампания спрямо най-актуалните въпроси и нагласи в обществото, така че в рамките на кампанията да се дадат ясни и навременни отговори и послания.

Фази на информационната и комуникационна кампания

Кампанията следва да бъде извършена **на три фази – подготвителна, същинска и фактическа,** като втората фаза ще е най-интензивна, а трета фаза ще е затихваща.

Първата фаза на кампанията (**15-12 месеца преди датата на въвеждане на еврото в България до датата на вземане на решение от Съвета на ЕС за въвеждане на еврото в България - 8 юли 2025 г.**) беше насочена към предоставяне на информация за ползите и възможностите за България от присъединяването към еврозоната, като по този начин се отговори на важните за хората въпроси и се пресякоха възможности за разпространяване на спекулации и неверни твърдения по темата. Още в този етап беше включена информация за част от практическите аспекти на преходния период, за да могат всички заинтересовани страни, и най-вече гражданите, напълно информирано да участват не само в процеса, но и във формирането на политиките, които впоследствие ще се отразят в ежедневието им. В рамките на тази фаза се извършиха дейности по изграждане на цялостна визуална идентичност на кампанията (създаване на лого, слоган и бранд бук), изработен е Наръчник за използване на базова творческа концепция (единен криейтив), ключови визии и послания; създаване, изработване и разпространение на аудио-визуални, дигитални и печатни статични и динамични информационни, образователни и рекламни материали в печатни и интернет медии, издания и платформи, в социални канали и мрежи, външна реклама; създаване на видеоклипове, радиоспотове и друго видео и аудио съдържание; изпълняват се договори за закупуване на програмно телевизионно и радио време за излъчване на видео и аудио клипове. След проведена обществена поръчка се изпълни договор за провеждане на количествени и качествени социологически изследвания за периода на кампанията.

Втората фаза на кампанията (**от 8 юли 2025 г. до 31 януари 2026 г.**) е насочена най-вече към по-практическата информация как ще се отрази приемането на новата валута във всички аспекти на живота на хората или

информиране на заинтересованите страни за цялостния процес по приемането на еврото и практическите му аспекти - превалутиране на кредити и депозити, административни стъпки на юридическите лица, къде ще се обменят парите, разпознаване на евро монетите и банкнотите, къде да се подават сигнали при нередности. В рамките на тази фаза се предвиждат дейности, надграждащи дейностите във фаза 1, а именно провеждане на социологически проучвания и фокус групи, създаване, изработване и разпространение на нови аудио-визуални, дигитални и печатни статични и динамични информационни, образователни и рекламни материали в печатни и интернет медии, издания и платформи, в социални канали и мрежи, външна реклама, създаване на видеоклипове, радиоспотове и друго видео и аудио съдържание, надграждащо съдържанието от фаза 1. Продължават и дейности като закупуване на програмно време в електронни медии, организиране на национални и регионални събития (напр. роудшоу и хепънинги в месеците преди въвеждане на еврото в България), пресконференции, както и голяма международна конференция. Основните комуникационни усилия ще бъдат планирани с периоди около следните ключови дати - датата на вземане на решение от Съвета на ЕС за въвеждане на еврото в България, 100 дни до въвеждане на еврото в България, 30 дни до въвеждане на еврото в България, датата на въвеждане на еврото в България, 1 месец от въвеждане на еврото в България. През тази втора фаза дейностите в рамките на информационната и комуникационна кампания ще бъдат най-интензивни и ще са насочени основно към практическите и потребителските въпроси.

Третата фаза на кампанията (**1 февруари 2026 г. до 30 юни 2026 г.**) ще е много важна за утвърждаването на новата валута, както и за повишаване на доверието на гражданите в институциите. Гладкият процес по въвеждането на еврото и отразяването на всички практически аспекти от него ще спомогне за повишаване на нивото на доверие на гражданите спрямо еврото, както и в българските институции. В рамките на този етап ще е важно да се дава детайлна информация за формирането на цените и инфлацията, следенето срещу злоупотреби, мерките, защитата на потребителите. В рамките на тази фаза се предвижда да продължат дейностите по провеждане на социологически проучвания и фокус групи, ще бъдат създадени и разпространени нови аудио-визуални, дигитални и печатни статични и динамични информационни, образователни и рекламни материали в печатни и интернет медии, издания и платформи, в социални

канали и мрежи, външна реклама, ще се създадат видеоклипове, радиоспотове и друго видео и аудио съдържание, надграждащо това от фаза 1 и 2, закупуване на програмно време в електронни медии, организиране на пресконференции и събития. Между третия и шестия месец от въвеждането на еврото в България следва да се организира голяма конференция с международно участие за обмяна на опит и добри практики при приемането на еврото. В края на третата фаза се оценява процесът на въвеждането на еврото, самата комуникационна кампания (чрез финално проучване на общественото мнение), както и мерките за защитата на интересите на потребителите.

Описаните комуникационни групи дейности не изчерпват всички възможни дейности в рамките на кампанията, като периодично индикативният график на дейностите към Комуникационната стратегия се предвижда да бъде разглеждан от РГ „Комуникации“ към Координационен съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната и при необходимост актуализиран.

1 ПЪРВА ФАЗА	2 ИНТЕНЗИВЕН ПЕРИОД	3 ОКОНЧАТЕЛЕН ПЕРИОД
Начало: 15-12 месеца преди датата на въвеждане на еврото в България Край: датата на вземане на решение от Съвета на ЕС за въвеждане на еврото в България, 8 юли 2025 г.	Начало: от 8 юли 2025 г. Край: 31 януари 2026 г.	Начало: 1 февруари 2026 г. Край: 30 юни 2026 г.
Провеждат се организационни и комуникационни дейности, имащи за цел запознаване на гражданите с общите аспекти на въвеждането на еврото и ползите за икономиката на страната, бизнеса и домакинствата.	Дейностите в рамките на информационната и комуникационната кампания ще бъдат най-интензивни и ще бъдат насочени към информиране на заинтересованите страни за цялостния процес по приемането на еврото и практическите му аспекти	Фокусът ще бъде върху оценяването на процеса на въвеждане на еврото, защита на интересите на потребителите и провеждането на заключителни обществени проучвания за новата валута.

Управление на извънредни ситуации и кризисна комуникация

С цел по-добро управление на риска и осигуряването на възможността за навременна реакция при евентуални кризи или извънредни ситуации, ще бъде изработен план за действие при кризи, чрез който да се определят и разпределят задълженията между ангажираните институции при настъпване на кризисни ситуации. При разработването на плана ще бъдат консултирани и водещите български браншови комуникационни асоциации – Българската асоциация на ПР агенциите, Българското дружество за връзки с обществеността, Българското дружество за връзки с обществеността, Българската асоциация на комуникационните агенции, комуникационните звена на работодателските и синдикални организации, като с тяхна помощ ще бъдат разработени различни сценарии за кризисни ситуации и ще се дадат възможни мерки и решения при всяка от тях.

ПРИЛОЖЕНИЕ:

МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ

ЗА АДАПТИРАНЕТО НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ СИСТЕМИ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ОРГАНИ ВЪВ ВРЪЗКА С ВЪВЕЖДАНЕТО НА ЕВРОТО В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Работна група „Публична администрация“ към Координационния съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната, създаден с Постановление № 168 на Министерския съвет от 2015 г.

октомври 2023 г.

Съдържание

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ.....88

II. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПЛАНИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО АДАПТИРАНЕ НА ИС ЗА РАБОТА С ЕВРО.....89

1. Изготвяне на План за адаптиране за работа с евро на информационните системи, които обработват финансова информация 89

2. Организация на планирането 91

3. Съгласуване на разходи, Проектни предложения и Технически спецификации за адаптиране на ИС за работа с евро по реда на ЗЕУ 91

4. Срок за адаптиране на ИС за работа с евро.....93

5. Обучения на служители на административните структури, свързани с въвеждане на еврото в Република България.....93

6. Механизъм за оценка на ефективността и ефикасността на възможните решения за адаптиране на ИС**Error! Bookmark not defined.**

7.

III. ВЪЗЛАГАНЕ НА ПРОЕКТИ/ДЕЙНОСТИ ЗА АДАПТИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ ВЪВ ВРЪЗКА С ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО.....95

IV. СПЕЦИФИЧНИ УКАЗАНИЯ ПРИ АДАПТИРАНЕ НА ИС НА АО ЗА РАБОТА С ЕВРО 96

1. Принцип на защита на потребителите.....97

2. Принцип на ефективност и икономичност 97

3. Принцип на прозрачност.....97

4. Приемственост и автоматично превалутиране на суми от левове в евро 97

5. Правило за превалутиране от левове в евро 98

6. Правило за закръгляване 98

7. Период на двойно обращение на лева и еврото.....98

8. Превалутиране на таксите за предоставяните от АО услуги.....99

9. Период на двойно обозначаване на таксите за услуги, предоставяни чрез интернет портали, страници и ИС на АО 99

10. Обозначаване на таксите за услуги, предоставяни чрез интернет портали, страници и ИС на АО 99

11. Обявяване на крайна сума във фискалния/системния бон за предоставяните от АО услуги.....99

V. КООРДИНАЦИЯ, ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА, КОМУНИКАЦИЯ И КОНТРОЛ ВЪВ ВРЪЗКА С АДАПТИРАНЕТО НА ИС НА АО ЗА РАБОТА С ЕВРОТО.....100

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Настоящите Методически указания за адаптирането на информационните системи на административните органи (АО) във връзка с въвеждането на еврото в Република България (Методическите указания) са изготвени в изпълнение на предвидените в раздел 6 „Подготовка за приемане на еврото по области“ от Националния план за въвеждане на еврото в Република България (РМС № 344 от 30.05.2022 г.) дейности в областта на информационните системи (ИС) и мярка „Издаване на методически указания към административните органи относно адаптирането на информационните системи“ от Плана за действие към него.

2. Документът се издава по предложение на РГ „Публична администрация“, подпомагаща експертно създадения с Постановление № 168 на Министерския съвет от 2015 г. Координационен съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната. Същият се разработва от РГ „Публична администрация“, с водеща институция Министерство на електронното управление и с участието на други компетентни органи, включени в работната група, в съответствие с поставените задачи в Националния план за въвеждане на еврото в България, включително и на база обменена информация по ключови въпроси с Министерство на финансите и всички заинтересовани администрации по компетентност.

3. Настоящите методически указания целят да гарантират точното и еднакво прилагане на изискванията за въвеждане на еврото от административните органи при привеждането на информационните им системи към работа с евро.

4. Адаптирането на информационните системи за работа с еврото е дейност по надграждане/развитие, разработка/изграждане или поддръжка на ИС, независимо от собственика на авторското право.

5. Административните органи запазват оперативната си самостоятелност при избора на подхода и начина за адаптиране на информационните си системи към изискванията за работа с евро при спазване на законовите и подзаконовите нормативни актове и заложените изисквания и срокове в настоящия документ и в Националния план за въвеждане на еврото в Република България.

6. Подготовката на информационните системи на съответните административни органи предполага сериозна организационна, координационна и експертна работа. Опитът на последно присъединилите се държави показва, че правилното планиране и подготовка за въвеждане на еврото намаляват потенциалните рискове, свързани с неефективно разпределение на работата във времето, както и затруднения в ежедневната дейност на институциите, бизнеса и гражданите.

7. Датата за присъединяването на Република България към еврозоната и крайният срок, в който административните органи са длъжни да приведат информационните си системи, които обработват финансова информация в съответствие с нормативно определените изисквания и с настоящите Методически указания, се определят със закон – Законът за въвеждане на еврото в Република България (ЗВЕРБ).

II. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПЛАНИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО АДАПТИРАНЕ НА ИС ЗА РАБОТА С ЕВРО

Въвеждането на еврото засяга всички информационни системи на национално, регионално и общинско ниво, които извършват дейности с валутни единици и обработват финансова информация. В тази връзка ИС на АО следва да бъдат навременно адаптирани за работа с еврото, а готовността им за въвеждането на еврото следва да бъде гарантирана от съответните министерства, ведомства и институции в рамките и сферата на тяхната компетентност. За безпроблемното адаптиране на ИС към работа с еврото следва да се изпълнят необходимият набор от действия в определена последователност. За подпомагане на разбирането на административните органи, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги за основните действия и изисквания, които трябва да бъдат съобразени при планиране и извършване на адаптирането на информационните системи, на основание чл. 46, ал. 3 на ЗВЕРБ са издадени Методически указания за адаптиране на информационните системи.

1. Изготвяне на План за адаптиране за работа с евро на информационните системи, които обработват финансова информация

С цел осигуряване съвместимост с еврото, административните органи следва да направят преглед и анализ на ИС, с които оперират, да идентифицират тези, които ще подлежат на адаптиране, и да предприемат необходимите действия по планиране и реализация на необходимите промени в тях.

1.1. Административните органи в рамките на одобрените им бюджети за разходите в областта на електронното управление и за използваните от тях информационни и комуникационни технологии, планират дейностите по адаптиране на ИС съгласно предвидения в чл. 7ж от Закона за електронното управление (ЗЕУ) механизъм на планиране на информационните ресурси в администрациите и изготвят конкретен план за адаптиране за работа с евро на ИС. За нуждите на планирането АО правят анализ на ИС и идентифицират необходимите действия, ресурси, отговорници и срокове, като отразяват информацията в плана. С цел унифициране е разработен образец във връзка с ангажименти по

мониторинг, координация и контрол от РГ „Публична администрация“. Образецът на план/отчет е даден като приложение към Правилата за работа с платформа за автоматизиране на процесите по координация, отчитане на напредъка, комуникация и контрол във връзка с адаптирането на информационните системи на административните органи за работа с евро, утвърдени от Министъра на електронното управление в изпълнение на Решение № 608 от 16 август 2024 г. на Министерския съвет.

1.2. Категоризация на информационните системи

За нуждите на изготвяне на планове и отчети за адаптиране на информационните системи, според сключените договори/проекти за поддръжка и авторските права, се делят на следните категории:

1.2.1. Категория 0: ИС, чиито авторски права **са собственост на АО** и чието адаптиране ще бъде осъществено **със собствени ресурси без необходимост от допълнително финансиране**;

1.2.2. Категория 1: ИС, чиито авторски права **са собственост на АО** и за които **има осигурена поддръжка, с включена клауза** за прилагане на нормативни промени (национално и европейско законодателство). В този случай адаптирането за работа с евро се извършва от Изпълнителя на осигурената поддръжка;

1.2.3. Категория 2: ИС, чиито авторски права **са собственост на АО** и за които **има осигурена поддръжка, но без клауза** за прилагане на нормативни промени (национално и европейско законодателство) **или не е осигурена поддръжка**. В този случай адаптирането за работа с евро следва да се възложи от АО с отделен договор или проект за надграждане или промяна;

1.2.4. Категория 3: ИС, чиито авторски права **не са собственост на АО** и за които **има осигурена поддръжка, с включена клауза** за прилагане на нормативни промени (национално и европейско законодателство). В този случай адаптирането за работа с евро се изпълнява проактивно от собственика на авторските права и се предоставя на административния орган в рамките на осигурената поддръжка;

1.2.5. Категория 4: ИС, чиито авторски права **не са собственост на АО** и за които **има осигурена поддръжка, без клауза** за прилагане на нормативни промени (национално и европейско законодателство) **или не е осигурена поддръжка**. В този случай адаптирането за работа с евро се изпълнява проактивно от собственика на авторските права и се предоставя на АО с договор за предоставяне на правото за ползване на новата версия.

1.2.6.Матрица на категориите:

Договор/проект за поддръжка	с включена клауза	без клауза или няма осигурена поддръжка
Авторските права:		
са собственост на АО	Категория 1 / Категория 0	Категория 2
не са собственост на АО	Категория 3	Категория 4

1.2.7.В образеца на План/отчет не следва да се попълва информация за системите от Категория 0.

1.2.8.В образеца на План/отчет административните органи следва да попълват информация само за информационни системи. Не се попълва информация касаеща сървиси (услуги).

1.2.9.Административните органи следва да направят преглед на интернет страниците и порталите си по отношение на информация, която би била засегната от приемането на еврото (например различни калкулатори, такси за заявяване и предоставяне на услуги и пр.) и съответно да предприемат стъпки за адаптирането им.

2. Организация на планирането

2.1. Планирането и отчитането на процеса по адаптиране на информационните системи за работа с евро се извършва в специализирана уеб-базирана платформа, съгласно Правила за работа с платформа за автоматизиране на процесите по координация, отчитане на напредъка, комуникация и контрол във връзка с адаптирането на информационните системи на административните органи за работа с еврото изготвени от министерството на електронното управление (Правилата).

2.2. Административните органи подават информация в платформата за плановете и отчетите в образец – приложение 2 към Правилата, специално разработено за отделните категории информационни системи.

3. Съгласуване на разходи, Проектни предложения и Технически спецификации за адаптиране на ИС за работа с евро по реда на ЗЕУ

3.1. Административните органи следва да планират необходимите дейности и разходи по адаптиране на информационните системи във връзка с въвеждане на еврото в годишните планове за обновяването на

информационните ресурси в своята администрация чрез предвидения в ЗЕУ механизъм на планиране на информационните ресурси в администрациите.

3.2. Административните органи съгласуват разходите за проекти/дейности за адаптиране на ИС, обработващи финансова информация, за които се предвиждат средства за надграждане/развитие, разработка/изграждане или поддръжка, освен в случаите, когато разходите вече са одобрени на съответния етап от бюджетната процедура съгласно разпоредбите на ЗЕУ и Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги (НОИИСРЕАУ).

3.3. Във връзка със задължението им съгласно чл. 7е, ал. 4 от ЗЕУ, АО следва предварително да са вписали или актуализирали в Регистъра на информационните ресурси (РИР, https://rir.egov.bg/) информация за всяка ИС, за която в тригодишните бюджетни прогнози и/или в проектобюджета за следващата година се предвиждат средства за надграждане/развитие, разработка/изграждане или поддръжка във връзка с адаптирането ѝ за въвеждане на еврото.

3.4. Във връзка със задължението им съгласно чл. 7е, ал. 1, т. 3 от ЗЕУ, преди изпращане към Министерството на електронното управление (МЕУ) чрез Информационната система за извършване на предварителен, текущ и последващ контрол по целесъобразност в областта на електронното управление и използването на информационните и комуникационните технологии (ИСБК, https://budgetcontrol.egov.bg/) за предварително съгласуване на разходите в областта на електронното управление и за използваните от тях информационни и комуникационни технологии, АО задължително трябва да са създали и/или обновили актуални годишни планове за съответните години в раздел „Основни“ на своя профил в РИР, като в меню „Годишен план“ са попълнили необходимите полета.

3.5. Проектните предложения и дейностите по надграждане/развитие, разработка/изграждане или поддръжка на ИС във връзка с въвеждане на еврото следва да бъдат вписани от АО в Регистъра на проектите, модул „Проектни предложения и дейности“, по реда на чл. 7д, ал. 3 от ЗЕУ, за утвърждаване от Министъра на електронното управление на основание чл. 7в, ал. 2, т. 10 от ЗЕУ.

3.6. При изготвяне на технически спецификации за провеждане на обществени поръчки за разработка, надграждане или внедряване на ИС или електронни услуги, АО задължително следва да включат в спецификациите изискванията съгласно чл. 58а от ЗЕУ, както и изискванията, свързани с адаптирането на системите във връзка с въвеждането на еврото.

3.7. Спецификациите по т. 3.6 следва да бъдат разработени на базата на образец – приложение към чл. 38 от НОИИСРЕАУ.

3.8. Съответствието на техническите спецификации с нормативните изисквания по чл. 56 и чл. 58а от ЗЕУ се удостоверява от министъра на електронното управление по реда на чл. 58б от ЗЕУ, във връзка с чл. 52, ал. 1, т. 2 от НОИИСРЕАУ, като административните органи следва да впишат спецификацията в Регистъра на проектите, модул „Технически спецификации“.

3.9. По реда на чл. 58б, ал. 1 от ЗЕУ и т. 3.7. се удостоверяват само техническите спецификации за обществени поръчки с прогнозна стойност, по-голяма или равна на стойността на прага по чл. 20, ал. 4, т. 2 от Закона за обществените поръчки (ЗОП). АО може да подадат за удостоверяване и технически спецификации за проекти и дейности в областта на електронното управление, информационните и комуникационните технологии, които са планирани за реализация по един от следните начини:

1. по реда на изключенията по чл. 13, 14 и 15 от ЗОП;

2. по реда за възлагане на системна интеграция по чл. 7с от ЗЕУ;

3. със собствения капацитет на административния орган.

4. Срок за адаптиране на ИС за работа с евро

4.1. Не по-късно от три месеца преди датата на въвеждане на еврото в Република България, освен ако в ЗВЕРБ не е предвидено друго, административните органи, лицата, осъществяващи публични функции и организациите, предоставящи обществени услуги, следва да са привели информационните си системи, обработващи финансова информация, в съответствие с изискванията на Закона за въвеждане на еврото в Република България и Закона за електронното управление.

4.2. ИС, които не са собственост на АО (Категория 3 и Категория 4), и които не са адаптирани за работа с евро в срока по т. 4.1., след въвеждането на единната европейска валута в Република България няма да могат да се използват от администрациите. В тази връзка всеки АО следва своевременно да предприеме действия по уведомяване на доставчика.

5. Обучения на служители на административните структури, свързани с въвеждане на еврото в Република България

5.1. Във връзка със смяната на валутата и промените в информационните системи преди датата на въвеждането на еврото следва да се организират и проведат обучения на служителите на АО.

5.2. С цел постигне добро ниво на компетентност на администрацията и информираност на заинтересованите страни от публичния сектор, предварително ще се направят консултации на експертно ниво и ще се анализират и проучат потребностите за съответните обучения.

5.3. Обученията ще включват:

- Обучения за работа на служителите с адаптираните информационни системи, с които оперира съответната администрация;
- Специализирани обучения, касаещи спецификата при смяната на валутата.

5.4. Обученията за работа с надградените функционалности на информационните системи следва да бъдат заложени в техническите спецификации и възложени на разработчиците/изпълнителите по договори за изпълнение.

5.5. Специализираните обучения, касаещи спецификата при смяната на валутата се провеждат при необходимост от специализирана структура за провеждане на обучения.

5.6. Обученията ще бъдат организирани в различни формати, като обхватът и интензивността им ще зависи от степента, в която преминаването към новата валута засяга съответните служители:

5.6.1. Обучения в електронна и хибридна форма;

5.6.2. Конференции, семинари, изложения и пр.

5.6.3. Обучения от специализирани лектори – за държавните служители и други служители от публичния сектор, чиято работа е пряко засегната от преминаването към еврото, и/или такива, които ежедневно работят с пари в брой;

5.6.4. Специални разяснителни материали – ще предоставят информация за основните правни и регулаторни аспекти на еврото и въздействието на промяната на валутата върху работата на публичния сектор и върху гражданите;

5.7. Водеща институция по отношение на мярка „Обучение на администрацията“ във връзка с въвеждане на еврото в Република България е Института по публична администрация (ИПА).

6. Механизъм за оценка на ефективността и ефикасността на възможните решения за адаптиране на ИС

6.1. Преди изпълнението на дейностите по адаптиране на информационните системи във връзка с въвеждане на еврото в Република България, административните органи следва да направят оценка за ефективността и ефикасността на възможните решения, както следва:

6.1.1. По отношение на ИС, чиито авторски права са собственост на АО и чието адаптиране за работа с евро не е включено в обхвата на поддръжката, АО следва да определи прогнозната стойност на възможните варианти за адаптиране на съответната ИС, в съответствие с изискванията на Закона за обществените поръчки (ЗОП) или на документа „Насоки за уеднаквяване на практиката по определяне и прилагане на дейностите по

системна интеграция по чл. 7с от ЗЕУ“ (одобрени с Решение № 23 на МС от 2025 г.);

6.1.2.По отношение на ИС и софтуерните разработки, чиито авторски права не са собственост на АО, ангажиментът по адаптиране за работа с евро е на съответния собственик на авторските права, който своевременно уведомява АО за статуса на извършеното адаптиране.

6.1.3.Въз основа на определената прогнозна стойност на възможните варианти за адаптиране, АО прави анализ и оценка на ефективността и ефикасността, на базата на които взема решение по какъв начин ще се адаптира съществуващия софтуер – чрез надграждане, чрез нови разработки, чрез адаптиране/закупуване на евро-съвместими версии или др.;

III. ВЪЗЛАГАНЕ НА ПРОЕКТИ/ДЕЙНОСТИ ЗА АДАПТИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ ВЪВ ВРЪЗКА С ВЪВЕЖДАНЕ НА ЕВРОТО

Възлагането на проекти/дейности във връзка с въвеждане на еврото по адаптиране на информационните системи, обработващи финансова информация, се извършва в зависимост от всеки конкретен случай от заинтересованата администрация, при оперативна самостоятелност и в рамките на законоустановените норми.

1. Възлагането се извършва:

1.1 по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП) – когато възложител е административен орган по смисъла на ЗЕУ, вкл. и чрез директно възлагане от АО при спазване на определения ред и разпоредбите на ЗОП;

1.2 по реда на Закона за електронното управление за дейностите по системна интеграция съгласно чл. 7с от ЗЕУ – когато възложител е административен орган (определен с Решение № 727 на Министерския съвет от 5.12.2019 г. и с последващи негови изменения и допълнения), който при изпълнение на своите функции, свързани с дейности по системна интеграция, възлага изпълнението на тези дейности на системния интегратор по § 45, ал. 1 от ПЗР към ЗЕУ „Информационно обслужване” АД. В този случай, освен настоящите Методически указания, се прилагат и разпоредбите на Решение № 23 на Министерския съвет от 2025 г. за одобряване на Насоки за уеднаквяване на практиката по определяне и прилагане на дейности по системна интеграция по чл. 7с от ЗЕУ;

2. При възлагане на проекти/дейности по адаптиране на ИС за работа с евро, АО освен обстоятелствата по категоризацията на ИС, описани в раздел II, т. 1.2, отчита и:

2.1. дали конкретната ИС е в гаранционен/извънгаранционен период за поддръжка и допустимо ли е възлагането да се извърши по силата на действащ договор;

2.2. необходимо ли е ново възлагане за разработка/изграждане, надграждане/развитие или поддръжка.

2.3. необходимо ли е закупуване на нови готови евро-съвместими версии;

2.4. дали в договора за ИС, която е в гаранционен/извънгаранционен период за поддръжка, е включена клауза за нормативни промени. Адаптирането на тези ИС съгласно изискванията на нормативната уредба (Закон за въвеждане на еврото в Република България), следва да е обект на договорите за гаранционна или извънгаранционна поддръжка.

2.5. за нови системи, които ще обработват финансова информация и които са възложени и са в процес на изпълнение към момента на приемане на настоящите указания, и за които не е предвидена клауза за работа с евро, следва да се осигури изпълнение на това изискване чрез допълнителни споразумения (допълнителни проекти) или в рамките на договорите за гаранционна или извънгаранционна поддръжка, при спазване на изискуемия срок по т. П.4.1.;

2.6. за нови системи, които ще обработват финансова информация и които предстои да бъдат възложени, задължително при сключването на договора (или възлагането на проекта) следва да бъде предвидена клауза за работа с евро.

IV. СПЕЦИФИЧНИ УКАЗАНИЯ ПРИ АДАПТИРАНЕ НА ИС НА АО ЗА РАБОТА С ЕВРО

Принципите, правилата и процедурите за въвеждане на еврото като парична единица на Република България се уреждат със закон (ЗВЕРБ), чиято основна цел е осигуряване въвеждането на еврото и повишаване прозрачността и информираността за процеса на въвеждане на еврото в страната.

С цел своевременна подготовка на административните органи за адаптиране за работа с евро на информационните им системи, обработващи финансова информация, както и прилагането на унифициран подход от всички АО, настоящите Методическите указания се издават като приложение на Националния план за въвеждане на еврото в Република България. Поради това в настоящия раздел са представени общи принципи

и правила, които могат да се приложат при адаптиране на ИС, освен ако в ЗВЕРБ или в друг специален закон не е предвидено друго.

1. Принцип на защита на потребителите

1.1. Превалутирането на цените и другите стойности от левове в евро не може да води до поставяне на потребителите във финансово по-неблагоприятно положение, отколкото биха били, ако еврото не е въведено като парична единица на Република България.

1.2. На потребителите се предоставя ясна, точна и своевременна информация за принципите, правилата и процедурите за въвеждане на еврото като парична единица на Република България, включително реда и правилата за обмяната на левове в евро, превалутирането от левове в евро и представянето на цените на стоки и услуги, и на други стойности в евро.

2. Принцип на ефективност и икономичност

2.1. Въвеждането на еврото като парична единица на Република България и всички произтичащи от това процедури и дейности се извършват по най-ефективен и целесъобразен начин.

2.2. Разходите, произтичащи за лицата от въвеждането на еврото като парична единица на Република България, са за тяхна сметка и не се компенсират с публични средства.

2.3. Изискванията за одобрение от държавен орган не се прилагат, когато измененията в устави, дружествени договори, учредителни актове, правила, процедури и други вътрешни актове или договори, свързани с извършване на дейност или предоставяне на услуги, се налагат от въвеждането на еврото в страната и са свързани само с превалутиране на стойности от левове в евро.

3. Принцип на прозрачност

Процесът по въвеждането на еврото като парична единица на Република България следва да бъде извършен по прозрачен начин, като отговорните институции, органи и лица предоставят публично своевременна, подробна, ясна, точна и разбираема информация.

4. Приемственост и автоматично превалутиране на суми от левове в евро

4.1. Въвеждането на еврото не засяга действието на съществуващите правни инструменти с позовавания на лева или с препратки към лева.

4.2. Стойностите, посочени в левове в съществуващите правни инструменти, се считат за стойности в евро при прилагане на официалния валутен курс и правилата за превалутиране по т. 5.1 и съответно за закръгляване по т.6.1 или по специалните правила за закръгляване, предвидени в ЗВЕРБ.

4.3. Въвеждането на еврото няма за последица промяна на никой от сроковете в правен инструмент или освобождаване от задължение или изпълнение съгласно който и да е правен инструмент, нито дава право на страна едностранно да измени или прекрати такъв инструмент, освен ако между страните изрично е уговорено друго.

4.4. Позоваването в правните инструменти на лева без посочване на стойността се счита за позоваване на еврото.

5. Правило за превалутиране от левове в евро

5.1. Превалутирането от левове в евро се извършва като числовата стойност в левове се раздели на пълната числова стойност на официалния валутен курс с всичките пет знака след десетичната запетая.

5.2. Не се допуска превалутиране чрез използване на съкратена форма на официалния валутен курс.

6. Правило за закръгляване

6.1. След превалутиране съгласно т. 5.1 получената сума се закръглява до втория знак след десетичната запетая на базата на третия знак след десетичната запетая в съответствие със следното математическо правило за закръгляване:

а) когато третият знак след десетичната запетая е по-малък от пет, вторият знак след десетичната запетая остава непроменен;

б) когато третият знак след десетичната запетая е равен на или по-голям от пет, вторият знак след десетичната запетая се увеличава с една единица.

6.2. Изключение от правилото по т. 5.1 относно знака след десетичната запетая, на базата на който се извършва закръгляването, се допуска само когато ЗВЕРБ или друг закон или правен акт на Европейския съюз предвиждат закръгляването да се извършва до знак след десетичната запетая, различен от посочения в т 5.1.

7. Период на двойно обращение на лева и еврото

7.1. От датата на въвеждане на еврото в Република България за период от един месец официални парични единици на територията на Република България са левът и еврото (период на двойно обращение на лева и еврото).

7.2. След изтичането на периода по т. 7.1 левът престава да бъде законно платежно средство на територията на Република България.

8. Превалутиране на таксите за предоставяните от АО услуги

Превалутирането на таксите за услуги от левове в евро се извършва при прилагане на правилата за превалутиране по т. 5.1 и за закръгляване по т. 6.1.

9. Период на двойно обозначаване на таксите за услуги, предоставяни чрез интернет портали, страници и ИС на АО

9.1. Стойностите на предоставяните услуги се обозначават в левове и в евро за посочения в т. 9.2 период от време, като за таксите в евро се прилагат правилата за превалутиране по т. 5.1 и съответно за закръгляване по т. 6.1 или по специалните правила за закръгляване, предвидени в ЗВЕРБ.

9.2. Периодът на двойно обозначаване на таксите за предоставяните от АО услуги в левове и в евро започва на 8 август 2025 г. и завършва на 8 август 2026 г.

10. Обозначаване на таксите за услуги, предоставяни чрез интернет портали, страници и ИС на АО

При двойното обозначаване на таксите за услугите, стойностите в левове и в евро се обозначават ясно, недвусмислено и с еднакъв размер на шрифта, придружени с отличителен знак или съкращение, позволяващи лесното им разпознаване.

11. Обявяване на крайна сума във фискалния/системния бон за предоставяните от АО услуги

11.1. В периода на двойно обозначаване крайната сума, която се заплаща от потребителя за предоставяна от АО услуга, се обявява в издавания фискален/системен бон в левове и в евро или в друг документ, регистриращ плащането, издаван вместо фискален/системен бон, в евро и в левове, заедно с официалния валутен курс на лева към еврото. От датата на въвеждане на еврото в Република България всяко лице, което приема плащания, за които е задължено да издаде фискален/системен бон, е длъжно да ги регистрира и отчита в евро и центове.

11.2 От датата на въвеждане на еврото в Република България всяко лице, което приема плащания, в момента на плащането е длъжно да го регистрира и отчете в информационната система в евро и евроцентове. За целта ИС следва да е адаптирана по начин, по който в автоматичен режим да се извършват съответните операции.

V. КООРДИНАЦИЯ, ОТЧИТАНЕ НА НАПРЕДЪКА, КОМУНИКАЦИЯ И КОНТРОЛ ВЪВ ВРЪЗКА С АДАПТИРАНЕТО НА ИС НА АО ЗА РАБОТА С ЕВРОТО

1. За автоматизиране на процесите по планиране, отчитане на напредъка, комуникация, наблюдение и контрол на АО във връзка с адаптирането на информационните им системи за работа с евро, е разработена специализирана уеб-базирана платформа (Платформата). Отговорна институция за разработването и поддръжката на Платформата е Министерството на електронното управление (МЕУ).

2. С цел осигуряване на своевременна, точна и коректна информация относно адаптирането на информационните системи във връзка с въвеждането на еврото, като част от Платформата е създаден помощен контактен център (ПКЦ), който да подпомага АО при възникнали въпроси и/или казуси.

3. Постъпилите в ПКЦ запитвания се категоризират в зависимост от тематиката им и се насочват за отговор по компетентност, както следва:

3.1. към МЕУ - за технически въпроси в областта на електронното управление, ИКТ и мрежовата и информационната сигурност;

3.2. към Министерството на финансите - за въпроси, свързани с бизнес процеси и процедури в областта на публичните финанси;

3.3. при необходимост се привличат и експерти от други компетентни органи.

4. Административните органи са задължени да отчитат напредъка по адаптиране за работа с евро на всяка ИС, обработваща финансова информация, чрез Платформата по т. 1.

5. Платформата е достъпна на електронен адрес https://evro.egov.bg.

X

ИМЕ ФАМИЛИЯ
Главен секретар на ....